

Utorak, 28. avgust 2007.

Svedok SST7/17

Otvorena sednica

Optuženi su pristupili Sudu

Početak u 9.25h

Molim ustanite. Međunarodni krivični sud za bivšu Jugoslaviju zaseda. Izvolite, sedite.

Predmet broj IT-04-84-T, Tužilaštvo protiv Ramusha Haradinaja i ostalih.

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svima. Hvala vam gospodine sekretar. Pretresno veće je primilo zahtev za zaštitne mere za svedoka 17, koji je sledeći na redu za svedočenje. Na kratko ćemo preći na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

sekretar: Časni Sude, sada smo ponovo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala. Pretresno veće je odlučilo da se zatražene zaštitne mere za svedoka 17 odobre, a razlozi će uslediti. To znači, gospodine Kearney, da možemo početi sa ispitivanjem svedoka 17. No, pre toga mislim da je potrebno da se spuste zavese, pošto je njemu izrečena i zaštitna mera izmena lika, a onda, kada svedok bude ušao u sudnicu i kada bude seo, možemo ponovo podići zavese. Takođe bih hteo da obavestim procesne stranke da se moje kolege slažu sa smernicama koje sam vam ja dao na sastanku jutros o redakcijama izjava 92 ter ovoga svedoka. Za javnost da kažem, da je bilo određenih neslaganja oko toga šta jeste, a šta nije prihvatljivo u izjavi 92 ter i koji se dokazi mogu podnositi putem ovog svedoka, umesto da gubimo vreme u sudnici na tome, Pretresno veće je odlučilo da pozove procesne stranke na jedan sastanak jutros i da izda smernice procesnim strankama kako da se ovo pitanje razreši.

(svedok je pristupio Sudu)

SUDIJA ORIE: Dobro jutro svedoče 17, jer tako ćemo vam se obraćati. Pošto je Pretresno veće odobrilo zaštitne mere koje je zatražilo Tužilaštvo pre izvesnog vremena, a te zaštitne mere sastojaće se od upotrebe pseudonima, što znači da ćemo vam se obraćati rečima "svedoče 17", a ne imenom. Zatim, da vaše lice neće biti viđeno izvan ove sudnice i isto tako, da se neće čuti vaš glas izvan sudnice, mada će sadržaj vašeg svedočenja biti dostupan javnosti. Pre nego što počnete sa svedočenjem, po Pravilniku o postupku i dokazima, potrebno je da date svečanu izjavu da ćete govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine. Svedoče 17, molim vas da date svečanu izjavu koju će vam sada uručiti sudski službenik.

SVEDOK 17: Svečano izjavljujem da ću govoriti istinu, samo istinu i ništa osim istine.

SUDIJA ORIE: Hvala svedoče 17. Izvolite sedite, a molim da sudski službenik podigne zavesu. Svedoče 17, prvo će vas ispitivati gospod Kearney, tužilac. Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Uočio sam da je svedok, kada je došao u sudnicu jutros, sa sobom doneo neku torbu, pa ne znam da li su to neki dokumenti koje će koristiti u sudnici.

SUDIJA ORIE: Svedoče 17, ne treba da gledate nikakve dokumente, osim ukoliko Sud to ne zatraži od vas. Prema tome, ukoliko želite da pregledate bilo kakve zabeleške ili bilo šta drugo, molim vas da se obratite Sudu i da zatražite naše odobrenje, a ne da se konsultujete sa tim zabeleškama, umesto da samo svedočite po sećanju.

TUŽILAC KEARNEY: Časni Sude, možda ja mogu da malo pomognem ovde. Svedok čini mi se, ima sa sobom njegovu originalnu izjavu 92 ter, kao i priloge koji su dati uz nju i ima taj registrator sa sobom. Ja ću zatražiti sudsko odobrenje da se, kada budemo koristili tu izjavu i ankese, svedoku dopusti da to drži pred sobom tokom svog iskaza.

SUDIJA ORIE: U redu. Međutim, pre toga mi jasno stavite do znanja da želite da koristite taj dokument.

TUŽILAC KEARNEY: Hvala, časni Sude.

svedok : SST7/17

GLAVNO ISPITIVANJE: TUŽILAC KEARNEY

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, dobro jutro. Hvala što ste došli u Hag.

TUŽILAC KEARNEY: Časni Sude, uz vaše dopuštenje, molio bih da se svedoku predoči dokazni predmet 1958.

SUDIJA ORIE: Da li je to list sa njegovim ličnim podacima?

TUŽILAC KEARNEY: Da.

SUDIJA ORIE: To ne treba da se vidi u javnosti.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, molim vas pogledajte taj dokument koji se nalazi pred vama na ekranu i informacije koje se sadrže u tom dokumentu i recite nam, da li su to vaši lični podaci i da li su tačni?

SUDIJA ORIE: Nisam čuo prevod odgovora svedoka.

(Prevodilac napominje da ne čuje svedoka.)

SUDIJA ORIE: U tom slučaju treba da zamolimo pomoć tehničke službe. Da li ste vi čuli svedoka kada je dao svečanu izjavu?

prevodilac: Samo na osnovu njegovog svedočenja sa mesta, a ne i preko mikrofona.

SUDIJA ORIE: Onda da zamolimo tehničare da obezbede da taj mikroskop radi valjano. Svedoče 17, moramo prvo da razrešimo ovo tehničko pitanje, pošto vas prevodioci ne mogu čuti. Možete li reći jednu ili dve reči da vidimo da li je sada bolje?

(Prevodioci napominju da se sada svedok čuje)

SUDIJA ORIE: Možete li, molim vas, da ponovite odgovor koji ste dali gospodinu Kearneyu, da li su vaši lični podaci tačno navedeni na tom listu?

SVEDOK 17: Da. Podaci koje vidim na monitoru su tačni i precizni.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, moram da vam skrenem pažnju da se u podacima koji su navedeni u izjavi 92 ter, navodi drugi datum rođenja. Ne znam da li to želite da razjasnite sa svedokom.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, datum rođenja koji se pojavljuje na na monitoru, tačan datum vašeg rođenja?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A koji je tačan datum vašeg rođenja?

TUŽILAC KEARNEY: Još uvek smo na privatnoj sednici, je li tako časni Sude?

SUDIJA ORIE: Nismo.

TUŽILAC KEARNEY: Molim, u tom slučaju, da zbog toga pređemo na privatnu sednicu.

SUDIJA ORIE: Da, međutim, čini se da opet imamo problem da čujemo svedoka. Da pređemo na privatnu sednicu.

(privatna sednica)

SUDIJA ORIE: A sada da se vratimo na otvorenu sednicu.

TUŽILAC KEARNEY: Časni Sude, pre nego što počnem sa ispitivanjem, da li bih mogao svedoku da predočim njegovu izjavu i priloge. Molim da on to ima pred sobom.

SUDIJA ORIE: U redu. Vi ćete da onda upućivati na koje delove materijala želite.

sekretar: Izvinite što prekidam, sada smo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Da, trebalo je mi da sačekamo. Dakle, svedok će to imati pred sobom i vi ćete ga uputiti na koje delove želite.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, da li imate registrator sa svojom izjavom i priložima?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Molim vas,

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Mislite, da li to vidim na monitoru?

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Ne. Da li imate fizički, taj registrator sa sobom danas, uključujući svoju izjavu i priloge?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ja samo vidim poslednju stranicu izjave na kojoj sam stavio potpis.

SUDIJA ORIE: Svedoče 17, ne govori se o onome što vidite na monitoru, već vas pita da li imate vašu izjavu na papiru, zajedno sa priložima. Ja to odavde ne mogu da vidim. Molim sudskog službenika da pomogne svedoku.

SVEDOK 17: Mislite na ono što imam u svojoj torbi?

SUDIJA ORIE: Gospodin Kearney će vam reći šta da gledate. Međutim, to se sad nalazi pred vama. Gospodine Kearney, da li imate slučajno jedan primerak na papiru? Ja to ne vidim, ne vidim ni jedan od priloga. Da li ćemo mi to videti samo na monitoru ili imate i jedan primerak na papiru za Pretresno veće.

TUŽILAC KEARNEY: Časni Sude, mi smo to predočili Pretresnom veću prošle nedelje u elektronskoj formi, a ja sam tada razumeo da će to biti odštampano za pripadnike Pretresnog veća, no moguće da sam ja pogrešio.

SUDIJA ORIE: U redu. Mislim da jeste. No, idemo dalje, ali imajte to vidu kako bi Pretresno veće moglo da se konsultuje kada se nešto pojavi na monitoru. Izvolite.

TUŽILAC KEARNEY: Hvala.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, molim vas, pogledajte pasus 15 svoje izjave.

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: U ovom pasusu vi navodite detalje o prvom sastanku koji ste imali sa gospodinom Haradinajem i Balajem, u junu 1998. godine, 26. juna u Jasiću/Jasiq. Molim vas, objasnite Pretresnom veću, kakav je bio odnos između gospodina Balaja, Togera, i gospodina Haradinaja, kako ste vi to uočili u vreme dok ste bili na Kosovu, 1998. godine?

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearny, s obzirom na one smernice koje sam dao, mislim da nije umesno da svedok sada čita izjavu u vezi sa ovim pitanjem. Prema tome, ako možete da ga vi pitate o onome što se nalazi u paragrafu 15, o činjenicama i da onda od njega zatražite da nešto više kaže o odnosu između Haradinaja i Togera.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče, molim vas recite, samo po sećanju, koliko ste puta videli Idriza Balaja i Ramusha Haradinaja zajedno, dok ste bili na Kosovu 1998. godine?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Rekao bih da sam ih video zajedno 3 ili 4 puta, kad smo imali sastanke.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kada ste ih videli zajedno, možete li nam reći kako su oni putovali na te sastanke, da li su dolazili zajedno, u isto vreme, da li su dolazili odvojeno, da li su odlazili zajedno? Molim vas, recite nam nešto više o tome.

SVEDOK 17 – ODGOVOR: To ne bih znao, ali na sastancima koje smo mi imali sa Ramushem, naročito ovaj prvi u Jasiću/Jasiq, bili smo u jednoj prostoriji i oni su tu došli. Kako su oni doputovali tu, da li jednim kolima ili odvojeno, to ne bih mogao da kažem.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A u vreme kada ste bili na Kosovu, 1998, da li ste ih ikada videli da zajedno putuju?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Bili su zajedno na sastancima koje smo održavali, ali ja nisam bio tamo kada su oni zajedno putovali. Prema tome, zbog toga ne mogu ništa o tome da vam kažem.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Molim vas Pretresnom veću da opišete njihov odnos po pitanju njihovog čina. Da li je to bio odnos nadređeni - podređeni, da li su bili na istom nivou? Šta možete o tome da nam kažete?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Kada je reč o činovima, u to vreme ih nije bilo. Nikom se nisu obraćali prema činu, nego prema položaju. Dakle, kada je Ramush došao u Jasić/Jasiq i kada je stupio u kontakt sa nama, onda je rekao da je on bio komandant visoravni Dukađin/Dukagjini, a Idriz Balaj, zvani Togeri, je takođe bio zapovednik, ali njemu podređen i on je bio zapovednik *Crnih orlova*.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Samo da razjasnim ovaj vaš poslednji odgovor. Rekli ste da je Togeri njegov podređeni. Recite, čiji je podređeni bio Togeri?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Bio je podređen Ramushu.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Na osnovu vaših kontakta sa njima dvojicom, kao i na osnovu vaših odnosa sa OVK na Kosovu 1998, da li znate kome je Togeri bio odgovoran kao zapovednik *Crnih orlova*?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: On je bio komandant *Crnih orlova*, ne predsednik. Kada sam rekao da je bio podređen Ramushu, time sam mislio da je on morao podnositi izveštaje Ramushu, da je Ramush bio njemu nadređen.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li znate ko je postavio Togerija na taj položaj zapovednika *Crnih orlova*?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: To ne znam. Ne znam ko ga je postavio i kada. Međutim, kada je osnovan štab područja Dukadin/Dukagjini, u neko doba, u proleće 1998. godine, formiran je, dakle štab i ljudi su postavljeni na položaje unutar tog štaba. Možda je Ramush bio postavljen na mesto zapovednika toga štaba.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Hvala na tom odgovoru. Hteo bih sada da pređem na jedno drugo pitanje.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, samo da razjasnimo neke stvari u vezi sa odnosom Haradinaja i Balaja, tokom tih sastanaka. Ko bi bila osoba koja bi iznosila stavove te strane? Ko bi govorio? Da li je to bio ...

SVEDOK 17: Časni Sude, sastanci na kojima smo mi bili, bili su direktno sa Ramushem. Idriz Balaj je samo bio sa njim u pratnji, on je bio zadužen za bezbednost tokom putovanja na sastanke i sa sastanaka.

SUDIJA ORIE: Da li se gospodin Haradinaj savetovao sa gospodinom Balajem tokom tih sastanaka ili je gospodin Balaj jednostavno bio tamo prisutan?

SVEDOK 17: Ne, nije se savetovao. Barem na osnovu onog što sam ja video na sastancima, nije se sa njim savetovao.

SUDIJA ORIE: Hvala. Možete nastaviti gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, kada kažete da je Idriz Balaj bio zadužen za bezbednost Ramusha tokom putovanje na sastanke i sa njih, možete li to da razjasnite? Recite, koja je tačno bila njegova uloga?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Mogu da kažem samo sledeće. *Crni orlovi* su bili specijalna jedinica OVK, oni su bili pod Ramushevom komandom. Na svakom sastanku, prilikom putovanja za Jasić/Jasiq, kasnije u Prapacane/Papracane i u *Lug*, prilikom dolaska u Barane/Baran, kada je brigada polagala svečanu zakletvu, dakle, u svim tim situacijama Idriz Balaj je takođe bio prisutan i to kao osoba koja je bila zadužena za bezbednost. Jer, kao što sam rekao, *Crni orlovi* su bili specijalna jedinica, dakle, koliko sam ja mogao da primetim, njegov je zadatak bio da obezbeđuje Ramusha.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Malopre smo razgovarali o sastanku između FARK-a i OVK, održanog 26. juna 1998. Sada bih želeo da pređem na jedan drugi kontakt između FARK-a i OVK do kojeg je došlo 4. jula 98, što možemo naći u paragrafu 26 vaše izjave. U tom paragrafu opisujete sukob između četiri vojnika, pripadnika FARK-a, s jedne strane, i Togera i Ramusha i drugih pripadnika OVK, s druge strane, u Glodan/Gllogjan tog dana. Hteo bih da vas

pitam gospodine svedoče 17, da li je taj incident imao uticaja na odnose između OVK i FARK u budućnosti? Ako jeste, na koji način?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ako mi dozvolite, s obzirom da se ovde prvi put pominje FARK, na javnom svedočenju, možda bi na neki način trebalo razjasniti šta ili ko je taj FARK, kako bismo svi znali bolje o čemu se radi. Ni sama reč, ni ta organizacija nije se pominjala pre no što je gospodin Kearney pomenuo u svom pitanju.

SUDIJA ORIE: Da, ali istovremeno, mi radimo na osnovu izjave po Pravilu 92 ter, u kojima se nalazi priličan broj informacija o tome šta je FARK i kako su ušli na Kosovo.

(Pretno veće se savetuje)

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, na stranici 16, red 16, ste nas uveli u temu, rekavši, „upravo smo razgovarali o sastanku“, a zapravo nismo govorili ni o kakvom sastanku. Dakle, molim vas da na pravilan način uvedete tu temu, kažete da se paragraf taj i taj bavi određenim sastankom ili ga opisuje. A zatim, kad je reč o FARK-u, Pretno veće je dobilo dovoljnu količinu dokaznog materijala vezanog za FARK. To se, takođe, objašnjava u ranijim paragrafima ove izjave, po Pravilu 92 ter, tako da, za sada, nema potrebe, da se to dalje razjašnjava. Možete nastaviti.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, samo radi konteksta, taj prvi kontakt koji ste ranije opisali, između vas, gospodina Haradinaja i gospodina Balaja, do njega je došlo 26. juna 1998. u Jasiću/Jasiq. Je li tako?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Molim vas, uopšteno, ne želimo sada ponavljati šta je u izjavi prema Pravilu 92 ter, ali, dakle, uopšteno nam navedite koja je bila svrha tog sastanaka i koliko je dugo trajao?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ja mogu da kažem da je razlog za taj sastanak bio sledeći. Operativne jedinice OVK pod komandom Ministarstva odbrane Republike Kosova, već su ušle na teritoriju Kosova. S obzirom da je OVK već ranije bio prisutan i delovao na Kosovu, izvodio određene operacije, kao i zbog toga što je štab visoravni Dukađin/Dukagjini takođe u to vreme već funkcionisao, došlo je do određenih napetosti između te dve institucije, posebno iz organizacijske perspektive. Dakle, iz te perspektive gledano, svrha Ramushevog dolaska na sastanak je bila da nam se saopšti da je tamo bila prisutna jedna organizacija koja je trebalo da postane deo naše organizacije. I mi smo imali svoju komandu, to je bila komanda Ministarstva odbrane Republike Kosova i kao profesionalnim vojnicima, nam je bilo prilično teško da promenimo naše namere i naše osnovne planove. Mi smo želeli da mu razjasnimo da nema ništa loše, po našem mišljenju, u tome što smo mi tamo došli, jer smo mi tamo došli kako bismo ostvarili naše planove u skladu sa fazama koje smo sami odredili i to polaganjem zakletve 21. juna u *Tropoju*, u Albaniji. Ramush je nama objasnio prirodu OVK i njihove aktivnosti u zoni Dukađin/Dukagjini i na teritoriji gde smo se mi nalazili i rekao nam je da moramo da se sistematizujemo kako bismo se uklopili u njihov sistem komande. Dakle, kao što sam rekao, mi

smo već imali svoj sistem komande, te nije bilo tako lako to napustiti i uključiti se u drugi komandni lanac.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Tokom tog prvog sastanka, gospodine svedoče 17, da li je postignut sporazum između vaše komande i Ramusheve komande?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Nismo uspeli da postignemo puni sporazum. Međutim, mi smo jasno rekli da smo na Kosovu kako bismo obavljali vojna dejstva i da ćemo poštovati planove i vojnu strategiju prema fazama i da se prva, druga i treća faza moraju sprovesti. Dakle, nije postignut, da tako kažemo, konkretan sporazum.

TUŽILAC KEARNEY: Časni Sude, nadam se da je ovo dovoljno kao kontekst. Sada ću se vratiti na svoja ranija pitanja.

SUDIJA ORIE: Ja moram da se izvinim. Bio sam nefer kada sam rekao da nismo uopšte razgovarali o tom sastanku. Mi nismo o tom sastanku razgovarali kao sastanku između OVK i FARK-a, nego o sastanku između osoba. Dakle, nisam vam na pravi način to rekao. Molim vas, izvolite nastavite. Ali, još jedno dodatno pitanje. Vi ste nam rekli, svedoče, da je Ramush objasnio koja je priroda OVK i koje su njihove aktivnosti. Šta ste primetili, ako ste nešto primetili, što bi objasnilo zbog čega nije moguće postići sporazum? Da li su vaši ciljevi bili različiti? Dakle, šta je to bilo šta vas je sprečilo da postignete sporazum o daljnjim aktivnostima?

SVEDOK 17: Cilj je bio isti. I jedni i drugi smo za cilj imali oslobođenje Kosova. Po tome nije bilo nikakvih nesporazuma ili razlika među nama. Po mom mišljenju, nama je bilo rečeno da smo zakasnili na početak, da smo se priključili nakon početka rata koji je već ranije počeo na Kosovu. I ako, kao datum, odredimo datum početka rata, napad na Prekaze/Prekazi, to bi bilo tako. Dakle, od tog trenutka je prošlo neko vreme. Rečeno nam je da smo se, dakle, kasno priključili ratu, da je već postojala vojska i da nećemo prihvatiti komandu iz inostranstva koja bi odlučivala o slanju jedinica i organizovanju dejstava na Kosovu iz inostranstva. Dejstva na Kosovu su trebala da budu rešavana iz zemlje. Mi smo trebali da se priključimo organizaciji koja je već postojala na Kosovu. To su bile razlike. Međutim, mi smo imali vlastitu komandu i nismo mogli odustati od naređenja naše vlastite komande i početi sprovoditi naređenja neke druge komande. OVK je zapravo želela da nas ima pod svojom kontrolom i zbog toga nismo mogli postići sporazum.

SUDIJA ORIE: Drugim rečima, radilo se o nekoj vrsti takmičenja oko toga ko će biti zapovednik nad oružanim snagama, i to je bilo... Da, razumem.

SVEDOK 17: Da, moglo bi se tako reći. Možemo reći da je to tako bilo.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite, gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li vam je Ramush, ili bilo ko drugi iz OVK, rekao zbog čega bi FARK, dakle vi, trebalo da bude pod njihovom kontrolom?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da. Ja sam to već rekao, ali ako hoćete mogu ponoviti isto. Rečeno nam je da smo zakasnili priključivanju ratnim dejstvima, da je rat već počeo, da mi

imamo već organizaciju, da postoji operativni štab u zoni Dukadžin/Dukagjini i da svi ostali treba da se priključe toj komandi i budu pod komandom tog štaba.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, ranije smo počeli da govorimo o sukobu do kojeg je došlo između vojnika FARK-a i vojnika OVK 14. jula 1998. godine u Glođanu/Gllogjan. To je opisano u paragrafu 26 vaše izjave prilično detaljno. Hteo bih da vas pitam, da li je sukob tog dana imao uticaja na buduće odnose između FARK-a i OVK?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, svakako, jer incidenti poput tog od 4. jula su imali negativan uticaj na odnose između nas. Mi smo pokušali da izgladimo te odnose i da na osnovu toga krenemo dalje. Međutim, opet smo im otvoreno rekli da su takvi incidenti nešto što se ne može tolerisati niti prihvatiti i da se ne bi smeli ponavljati.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li je taj incident na bilo koji način imao uticaja na mogućnost FARK-a za kretanje po zoni Dukadžin/Dukagjini ?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Imalo je negativan uticaj, jer je to ostavilo utisak na stanje morala među vojnicima. Oni su bili obavješteni o tome šta se dogodilo 4. jula, šta se dogodilo sa ta četiri vojnika FARK-a. Svi su naši vojnici želeli da dođu na Kosovo, da se priključe ratnim naporima i da se suoče sa neprijateljem, a ne da imamo probleme među nama samim. Dakle, na jedan način to jeste imalo negativan uticaj. Međutim, s druge strane, stvoren je među vojnicima određen osećaj nesigurnosti. Kada bismo ih slali negde da izvrše neki zadatak, oni nisu mogli da znaju šta će im dogoditi.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Molim vas, objasnite nam, šta mislite pod tim kada kažete da se među vojskom stvorila određena nesigurnost?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Neka vrsta nesigurnosti, upravo zbog toga šta se dogodilo, zbog tog incidenta. Bili su skeptični prilikom obavljanja svojih zadataka. Postojala je ta nesigurnost, strah da, ukoliko budu poslani negde da izvrše neki zadatak, da će naići na prepreke, te da neće moći biti u situaciji da izvrše svoj zadatak.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A ko bi stvorio te prepreke, svedoče 17?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, govorimo o incidentima, tj. o incidentu između pripadnika FARK-a i vojnih pripadnika komande u Glođanu/Gllogjan, jer je do tog incidenta došlo u Glođan/Gllogjan.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Želeo bih da sada porazgovaramo o jednom drugom sukobu između vojnika FARK-a i OVK, do kojeg je došlo 10. jula 1998. u Prapacanu/Papracane. Vi detaljno govorite o tom događaju u paragrafu 41 vaše izjave. U trećoj rečenici te izjave, vi kažete: "Primetio sam grupu od otprilike 15 vojnika OVK obučenih u crno, koji su stajali u dvorištu i uperili svoje puške prema ulazu u kasarnu. Bili su u stanju borbene gotovosti. " Recite, iz koje su jedinice bili ti vojnici u crnom?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: To je bila specijalna jedinica OVK *Crni orlovi*.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Tog dana, u Prapacanu/Papracane, 10. jula 1998, ko ih je predvodio?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Došli su zajedno sa Togerijem i Ramushem. I, kao što sam već ranije rekao, Togerij je bio vođa.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, želeo bih sada da vas uputim na poslednju rečenicu u tom paragrafu, u kojoj kažete, citiram: „On“, a tu se misli na Ramusha, „nas je optužio da smo Miloševići kolaboranti“ i rekao: "Vi oficiri morate za 30 minuta se udaljite odavde inače će doći do bratoubistva. " Moram da vas pitam, da li ste ikada čuli Ramusha da nekom drugom prilikom koristi tu reč "kolaborant"?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Mislite istog dana, ili nekog drugog dana?

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Nekog drugog dana. Da li je bilo kojom prilikom u tih 20 puta kada ste bili u kontaktu sa gospodinom Haradinajem, za vreme dok ste bili na Kosovu, ikad izrazio određenu zabrinutosti u vezi sa kolaborantima?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne, ne. Tom prilikom, 10. jula, kada su stigli u kasarnu u Prapacanu/Papracane, tada je korišćen taj termin. U tom trenutku Ramush je bio izvan sebe, nije mogao da se kontroliše, bio je frustriran, a ja nisam mogao a shvatim koji je razlog za to, i tada je rekao to što je rekao. Drugim rečima, dali su nam ultimatum da se za 30 minuta povučemo iz kasarne. Izgovor za to je bila nekakva svađa između njega i Tahira Zemaja u kuhinji, jer naši vojnici, pripadnici FARK-a, su se pozdravljali ispruženom rukom, dok je vojnički pozdrav OVK bio je sa stisnutom pesnicom. I zbog te razlike u tome kako se vojnički pozdravljalo, došlo je do sukoba i došlo je do tog incidenta između Ramusha i Tahira. I to se dalje prenelo na događaje u kasarni, Kao što sam i opisao, u izjavi u paragrafu 41.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: U tom paragrafu, svedoče 17, koristite termin "bratoubilaštvo". Da li je on konkretno upotrebio tu reč, kada vam se obratio?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Taj incident je lako mogao dovesti do rata između braće i do velikog krvoprolića.

SUDIJA ORIE: Molim vas da pažljivo slušate pitanje koje vam postavlja gospodin Kearney. Gospodin Kearney vas nije pitao kakve su mogle biti posledice, već je li korišćen termin "bratoubilaštvo". Da li je gospodin Haradinaj izgovorio tu reč? To je bilo pitanje. Molim vas, odgovorite na to. Da, vaša izjava je jasna, no gospodin Kearney proverava vaše pamćenje. Da li je upravo to bila reč koju je on koristio u tom trenutku? Molimo, recite nam ako znate.

SVEDOK 17: Ako me pitate da li je tu reč izgovorio Ramush, to je sada teško reći, nakon 9 godina, ali sama činjenica da je on pucao iz svog Kalašnjikova nad našim glavama i da smo dobili ultimatum, pokazuje da je to bilo vrlo blizu bratoubistva, ali ne mogu sada tačno da kažem je li on izgovorio tu reč ili ne.

TUŽILAC KEARNEY: Hvala, časni Sude.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, sada želim da pređem na novu temu, a to se odnosi na paragraf 45 vaše izjave. Reč je o drugoj polovini tog paragrafa, predzadnja rečenica. Ja ću je sada citirati, pa ću zamoliti za vaš komentar. "Tahir Zemaj je svaki dan dobijao pisma od seljaka, koji su se žalili na ponašanje OVK, u našoj zoni odgovornosti, kao i u zonama

odgovornosti OVK. Ja sam video i čitao da pisma. " Svedoče 17, možete li da nam nešto pobliže da kažete o tim pismima. Na primer, na šta su se žalili ljudi iz sela, kad je reč o OVK?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: U pismima su se opisivali incidenti do kojih je došlo, poput onih koje smo opisivali ranije, jer je lokalno stanovništvo znalo za takve incidente i to je dovelo do gubitka poverenja među stanovništvom. U pismima su tražili od zapovednika da se zapovedništvo područja Dukađin/Dukagjini da Tahiru Zemaju. To je tražio teritorijalni štab sela u tom području gde je Tahir imao operativne jedinice.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja prigovaram zbog toga što nije postavljena osnova za ova pitanja. Dobijamo informacije iz nepoznatog izvora, nema mogućnosti da se te informacije provere, ukoliko gospodine Kearney ne može da da izvore ili dokumente.

SUDIJA ORIE: Pozivamo gospodina Kearneya da to detaljno ispita, a prigovor odbijamo, jer nećemo zabraniti gospodinu Kearneyu da postavlja pitanja svedoku o ovoj temi.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, vi kažete da su pisma opisivala incidente poput onih o kojima smo ranije govorili. Možete li da nam kažete kakvi su to bili incidenti, na šta su se ljudi žalili?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: U pismima su zahtevali da se zapovedništvo zone Dukađin/Dukagjini da Tahiru Zemaju, i da profesionalni oficiri vojske zapovedaju. A kao drugo, incidenti koje smo ranije pomenuli, ulazak u Jasić/Jasiq i činjenica da nam nije dopušteno da prođemo proći kroz Junik/Junik, pa onda premlaćivanje četiri vojnika 4. jula, pa onda incident od 10. jula, sve je to iziritiralo lokalno stanovništvo. Sve te frustracije su dovele do pisanja ovih pisama. Ne možemo dokumentovati svaku reč, ali postoji jedan dokument koji sam ja već dao Hashimu Thaqiju iz kojeg se vidi da je došlo do ovakvih incidenata i da je to dovelo do velike frustracije među stanovništvom.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Može li svedok da skine slušalice?

SUDIJA ORIE: Ne znam da li svedok razume engleski. Svedoče 17, razumete li engleski?

SVEDOK 17: Pa, razumem nešto, ali ne dobro.

SUDIJA ORIE: Pa, ne znam šta želite da kažete.

ADVOKAT EMMERSON: Ja sam u rukama časnog Suda. Osnov prigovora je nešto o čemu smo razgovarali jutros na sastanku. Gospodin Kearney sada ulazi u to, a odgovor svedoka ne podržavaju osnov na kojem je Tužilaštvo želelo da izvede ovaj materijal.

SUDIJA ORIE: Pa, ja bih tražio razjašnjenje, ja bih preuzeo inicijativu. Svedoče 17, u vašoj izjavi, vi kažete da su se seljaci žalili na ponašanje OVK. Kada vam je postavljeno pitanje o incidentima koje su oni navodno pominjali u svojim pismima, vi ste pomenuli incidente koji nisu imali veze sa seljacima. Dakle u tim incidentima, nije se smetalo seljacima već vojnicima

FARK-a. Da li su se na to seljaci žalili, na to što je došlo do neugodnosti za vojnike FARK-a ili su se žalili na nešto drugo?

SVEDOK 17: Kao što sam već rekao, takva su pisma stizala iz regionalnog štaba teritorijalne odbrane u selima. Jer, svako je selo imalo svoj štab teritorijalne odbrane i takve su zabrinutosti postojale među seljacima. Oni su bili vezani uz štab i bili su upoznati sa incidentima kroz taj regionalni štab i tako je došlo do toga da su oni napisali ta pisma u kojima su zahtevali da glavni zapovednik operativne zone bude Tahir Zemaj.

SUDIJA ORIE: Dakle, ta pisma nisu pisali obični seljaci, već njihove lokalne vođe, koji su tražili da zapovednik bude Tahir Zemaj.

SVEDOK 17: Da, to je tačno.

SUDIJA ORIE: Sećate li se koliko ste takvih pisama videli, otprilike?

SVEDOK 17: Na sastanku u Brolicu/ Broliq, to je bio zadnji sastanak koji smo održali, ja sam lično uzeo ta pisma od Tahira Zemaja i uručio ih Fadilu Haderxhonaju, koji je u brigadi Tahira Zemaja bio odgovoran i zamolio sam ga da ta pisma odnese ljudima u generalni štab OVK. Dakle, ta su pisma odnesena Hashimu Thaqiju. On ih je video, samo je jedno zadržao, a ostala je pocepao i bacio na pod. Ne sećam se tačno koliko ih je bilo, ali mogao bih da kažem da ih je bilo na desetine.

SUDIJA ORIE: Nastavite gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, pomenuli ste dva termina koja bih želeo detaljnije da odredim. Dakle, jedan je bio „teritorijalne odbrana“, a drugi je bio „lokalni seljaci“. Možete li da objasnite kakav je bio odnos između te dve grupe?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: To nisu bile odvojene grupe. Seljaci su bili obični ljudi, a oni su bili uključeni u organizaciju jedinica u svojim selima. Teritorijalne odbrana, s druge strane, su bili neki stariji ljudi, od 35 do 60 godina, i oni su svi bili uključeni u odbranu svog sopstvenog sela. Drugi su bili mlađi ljudi, od 18 godina nadalje, koji su ili bili pripadnici OVK ili jedinica FARK-a. Dakle, kad govorimo o lokalnim seljacima i o teritorijalnoj odbrani, onda bismo mogli to tako da objasnimo. Razlika je samo u starosti.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li se i u jednom od tih desetina pisama koje ste pomenuli žalilo na kriminalne radnje koje bi počinili pripadnici OVK?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne. Nisam naišao na takva pisma.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: U ovim okolnostima mi ponovo prigovaramo.

SUDIJA ORIE: Uzećemo to u obzir. Razmotrićemo to.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, sad bih govorio o sastanku koji ste vi imali sa gospodinom Haradinajem, 10. ili 11. jula 1998. godine, a o tome se govori detaljnije u paragrafu 50 vaše izjave. U drugoj rečenici tog paragrafa ...

ADVOKAT EMMERSON: Prigovaram na formu ovog ispitivanja i na to kako se prezentira u odnosu na izjavu 92 ter i prigovaram, takođe, na način na koji gospodin Kearney želi da uvede drugu rečenicu. Paragraf 50 treba čitati zajedno sa paragrafom 40, da bi se ispravno ispitivalo o toj temi.

SUDIJA ORIE: Samo da pogledam, sekundu. Gospodine Kearney, ako želite da postavljate pitanja u odnosu na paragraf 50, možda bi bilo bolje da ispitujete o tome ne oslanjajući se na izjavu, premda se možete pozvati na to da je sastanak održan 10. jula. A zatim pitajte svedoka šta se seća u vezi sa tom.

TUŽILAC KEARNEY: Časni Sude, moja je namera bila da pitam svedoka zašto je pitao gospodina Haradinaja ...

SUDIJA ORIE: Ako želimo da dobijemo dalje informacije o tim događajima, molim vas nemojte koristiti tekst izjave, jer može biti da će svedok onda čitati delove, a da ne pruži tačne reference.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, 10. ili 11. jula 1998. godine, čini mi se da je to bilo u selu *Luka*, jeste li zatražili od Ramusha Haradinaja, da ili otpusti ili disciplinuje Togera?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, ja sam skrenuo njegovu pažnju na to pitanje, jer prethodnog dana je došlo do incidenta na raskršću između Prilepa/Prelep i Glođana/Gllogjan, a to je bio incident između mene i Idriza Balaja. Išao sam u vojnu bolnicu da bih posetio ranjenog prijatelja, koji je bio ranjen za vreme prve operacije u Lođi/Loxha. Togeri mi je zatražio da mu pokažem propusnicu, da li smem da se krećem. Ja sam to smatrao šalom, ali kad je on insistirao ja sam reagovao i pitao sam ga da li me poznaje, zna li on ko sam ja, a on je rekao, ne, ja te ne poznajem. A ja sam ga tada pitao da li seća sastanka u Jasiću/Jasiq i onda sam pokušao da mu opišem neke detalje. Rekao sam da sam bio prisutan u toj prostoriji, pa sam mu pokazao automatsko oružje i nekoliko ručnih bombi i to je bio uzrok incidenta. Rekao sam mu da sam zapovednik jedne brigade, da imam dopuštenje da se krećem po tom području i da me niko ne može sprečiti da odem u vojnu bolnicu da posetim prijatelja i zato sam rekao Ramushu da ga ili smeni ili disciplinuje, jer ovakvi incidenti su mogli dovesti i do težih posledica.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Jeste li bili u uniformi kada je došlo do tog kontakta s Togerom?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, uvek sam bio u uniformi.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kakvu propusnicu je Idriz Balaj tražio da mu pokažete?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, ne znam. On je zahtevao propusnicu koja bi mi dopustila da budem tamo, na tom području. Ali, ne znam na šta je tačno mislio, jer mi nismo imali opširan razgovor. On je tražio propusnicu, a ja sam mu rekao da su moja propusnica automatsko oružje i

ručne bombe, koje sam uzeo za vreme bitke u Lođi/Loxha. Ja sam mu rekao da moram da idem u vojnu bolnicu, kako bih posetio svog starešinu koji je bio ranjen.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kad kažete da su kontakti poput ovog koji ste vi imali s Idrizom Balajem, mogli dovesti do težih posledica, šta ste time hteli da kažete?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Takvi incidenti su dovodili do frustracija među nama, a znate da kad je čovek frustriran, ne može na dobar način da obavlja svoje zadatke u zadanom području. To može samo da se pogoršava i da dovede do nečeg još težeg.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, gledam na sat. Je li sada pogodan trenutak za pauzu?

TUŽILAC KEARNEY: Jeste, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Onda ćemo napraviti pauzu do 11.15 časova.

(pauza)

sekretar: Molim ustanite. Izvolite sedite.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, možete da nastavite.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Hvala časni Sude.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, pre odlaska na pauzu, razgovarali smo o sastanku koji ste vi imali sa gospodinom Haradinajem, 10. ili 11. jula 1998. godine, u *Luci*. I recite nam, da li ste toga dana zatražili od gospodina Haradinaja da izrekne disciplinske mere protiv Togerija, s obzirom na ono što se dogodilo nakon prve borbe kod Lođe/Loxha?

SUDIJA ORIE: Čini se da svedok ne dobija prevod. Još uvek nema prevoda. Naravno, moramo reći neku reč da bi se isprobao mikrofoni.

SVEDOK 17: Ne dobijam prevod, ništa ne čujem. Sada vas čujem, da.

SUDIJA ORIE: I možete sada da ponovite svoje pitanje.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Pre odlaska na pauzu, razgovarali smo o sastanku sa gospodinom Haradinajem, 10. ili 11. jula 1998. godine, u *Luci*, kada ste vi zatražili od gospodina Haradinaja da izrekne disciplinske mere i otpusti Togerija. Hoćete li nam reći, molim vas, šta je gospodin Haradinaj rekao na tom sastanku, i da li ste vi njemu postavili to pitanje.

SUDIJA ORIE: Gospodin Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Da li možemo najpre da ustanovimo, na osnovu čega ovaj svedok traži disciplinske mere ili smenjivanje. Drugim rečima, koja je priroda prigovora.

SUDIJA ORIE: Nije nužno da to učini gospodin Kearney. Ako želite, ... naravno, tu se postavlja pitanje. No, prepuštam gospodinu Kearneyu, da li on želi da pokrene to ili ne, ili će to učiniti u kasnijoj fazi.

TUŽILAC KEARNEY: Pa, ako će biti jasnije, časni Sude, ja ću to vrlo rado učiniti.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, molim vas, recite nam zbog čega ste vi tražili da se Togeriju izreknu disciplinske mere ili da se smeni?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, ja sam smatrao da ponašanje u toku incidenta u Rzniću/Irznici nije bilo primereno i zbog toga sam od Ramusha zatražio da nešto uradi u vezi sa tim i da izrekne disciplinske mere Togeriju. Jer, kada se to dogodilo mi smo se već poznavali, mi smo se već sreli u nekoliko ranijih prilika. Mi smo se dosta dobro poznavali, on je vrlo dobro znao koja je bila moja uloga i koji je moj položaj bio u toj zoni i zbog toga sam ja smatrao da je njegovo ponašanje nelogično.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A šta je Togeru učinio loše, po vašem mišljenju?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, on je provocirao, provocirao je jednu osobu, tj. mene, koji sam tamo bio sa određenim zadatkom, a on je vrlo dobro znao da sam ja bio tamo aktivan, da sam tamo operisao sa svojom jedinicom, da sam bio komandant brigade i zbog toga sam ja to shvatio kao provokaciju. Njegova pitanja o tome zašto sam ja tamo i to što je od mene tražio da mu pokažem ovlašćenje, iako sam mu ja već bio objasnio da sam pošao da posetim ranjenog kolegu, koji je bio ranjen u toku bitke u Lođi/Loxha.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A šta je Ramush rekao kada ste vi zatražili od njega da preduzme disciplinske mere, kada ste mu rekli za ono što je Togeru učinio?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: On se nasmešio. Rekao mi je, da, znam, Toger mi je rekao za to, ali nije bilo u redu s tvoje strane to što si to učinio, da mu pokažeš svoje oružje, no ja ću razgovarati sa njim. To je rekao.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Na osnovu vaših ličnih zapažanja, nakon tog sastanka, Togeru i Ramusha, da li je Togeru ikada izrečena disciplinska mera zbog toga što se desilo između vas dvojice?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne, meni to nije poznato.

SUDIJA ORIE: Gospodin Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Oprostite, ja sam hteo da stavim prigovor, jer je to pozivalo na spekulaciju. On je govorio na osnovu svojih zapažanja. Sada kaže da on o tome ništa ne zna. Prema tome, pitanje se postavlja, da li on samo nagađa o tome, da li je bilo nekih disciplinskih mera i da li je bilo nekih disciplinskih posledica i da li je bilo kakvih osnova za izricanje disciplinskih mera. Prema tome, postoji čitav premisa koje se ovde uzimaju kao postojeće, a zapravo nisu nužno relevantne za postupak.

SUDIJA ORIE: Gospodin Kearney je samo hteo da sazna od ovog svedoka da li je on znao da je preduzeta bilo kakva disciplinska mera protiv Togera u to vreme. Tako sam ja to shvatio.

ADVOKAT GUY-SMITH: Dobro.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite, gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Nakon razgovora koji ste imali sa gospodinom Haradinajem početkom jula 1998. godine, na osnovu vaših zapažanja, da li je Toger ostao u svojoj ulozi komandanta *Crnih orlova*?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Jeste, ostao je.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li ste vi ikada pitali ili ponovo zatražili od gospodina Haradinaja, u nekoj drugoj prilici, da izrekne disciplinske mere Togeriju?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Kasnije je došlo do jednog sastanka između Tahira i Ramusha i to kada je bila osnovana operativna komanda na visoravni Dukađin/Dukagjini i tada smo o tome razgovarali.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li se sećate, otprilike, kada je taj razgovor vođen sa gospodinom Haradinajem?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Kao što sam rekao, to je bilo u vreme kada je osnovana komanda na visoravni Dukađin/Dukagjini, otprilike 21. juna 1998. godine.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: U vezi sa tim datumom, 21. juni 1998. godine, svedoče 17 da li je to tačno? Jer, koliko sam ja shvatio iz vaše izjave, vi ste došli na Kosovo tek nakon tog datuma.

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, hteo bih ovde da nešto objasnim. Mislio sam na 21. avgust, jer u ovom trenutku smo razgovarali o julu mesecu i ono što sam ja hteo da kažem je 21. avgusta. Izvinjavam se.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A tom prilikom, kada ste vi zatražili od gospodina Haradinaja da izrekne disciplinske mere Togeriju, zbog čega ste vi to tada tražili? Šta je tada pogrešno učinio, po vašem mišljenju?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Govorilo se da njegovo ponašanje ne odgovara vremenu i aktivnostima i iz tih pisama koje smo ranije primili, saznali smo da nešto nije u redu.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A šta ste vi to znali, što je pogrešno, a što ste upravo sada implicitno rekli?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Kao što sam rekao, ti incidenti i njegov kontakt od samog početka pa do tog vremena, govorilo se da je Togerovo ponašanje bilo posebno, u poređenju sa ponašanjem drugih boraca i komandanata. A, i stanovništvo je bilo dosta iznervirano njegovim ponašanjem.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A kakvo je to ponašanje bilo o kome vi govorite?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pomenuo sam incidente do kojih je tada već bilo došlo i pisma koja smo dobili iz štabova Tahira Zemaja, a Tahir je, takođe, imao i lične razgovore sa drugim licima iz kojih je saznao da Togerovo ponašanje nije bilo primereno.

SUDIJA ORIE: Gospodine Guy-Smith.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ja moram da stavim prigovor na ovakvu vrstu svedočenja.

SUDIJA ORIE: Da. Svedoče 17, možete li biti konkretniji? Vi kažete i Tahir je razgovarao sa drugim licima. Da li ste vi bili prisutni tokom tih razgovora?

SVEDOK 17: Ne. Ja nisam bio tu dok je on razgovarao sa tim ljudima, ali s obzirom na vojnu hijerarhiju i komandu, mi smo razgovarali o takvim pitanjima. Ako sam ja bio na drugom mestu, a ne tamo gde je bio on, to ne znači da mi nismo imali dnevne kontakte.

SUDIJA ORIE: Vi, zapravo, kažete da je u tim razgovorima sa vama, on vama rekao o tim razgovorima sa drugim licima. Jesam li ja to dobro razumeo?

SVEDOK 17: Da.

SUDIJA ORIE: A, da li vam je rekao o kakvim se ljudima radilo? Da li su to bili obični građani ili su to bila neka lica na nekim posebnim položajima?

SVEDOK 17: Ne, to su bili obični seljani, koji su doživeli razne stvari. Recimo, čiji su članovi porodice bili maltretirani ili tučeni ili koji nisu znali gde se nalaze njihovi članovi porodice. To su bila lica iz tih sela čiji su članovi porodice nestali, neki od članova ili rođaci.

SUDIJA ORIE: A, kako su u tim razgovorima, ti obični seljani, povezali Togera sa svojim nestalim rođacima. Jer, vi ste to rekli, da je bilo prigovora na ponašanje Togera. Kako su oni objašnjavali to da je Toger u to umešan i da li su to uopšte objasnili?

SVEDOK 17: Tahir je rekao da, ako je neko bio pritvoren i poslat u Glođan/Gllogjan, ili, ukoliko se ne zna gde se nalazi, Toger je bio odgovoran za to, jer je on izvršio ta pritvaranja. I zbog toga je seljake to interesovalo i oni su dali te informacije o tim incidentima Tahiru, pošto nešto nije bilo u redu. Dakle, govorilo se da su nestala lica koja su bila pritvorena i koja su nestala, da su ti ljudi bili slati u Glođan/Gllogjan.

SUDIJA ORIE: Vi ste sada rekli da je Tahir rekao da, ako bi neko bio zatvoren, to je bila Togerova krivica. Da li vam je on objasnio zbog čega je to pripisivao Togeru, a ne nekom drugom.

SVEDOK 17: Pa, on je izveo ove zaključke i prikupio je te podatke iz razgovora sa tim ljudima. Ja ne znam detaljno o čemu je on razgovarao sa ljudima koji su dolazili da ga vide u tom vojnom objektu. Međutim, on je raspolagao takvim informacijama.

SUDIJA ORIE: Nastavite gospodine Kearney. Gospodine Emmerson.

ADVOKAT EMMERSON: Ja sam ovde i dalje u mraku, kad je u pitanju moj klijent, s obzirom na pitanje i odgovore koji su upravo prethodili ovoj razmeni. Dakle, da li ovaj svedok tvrdi da su konkretni navodi, o konkretnim krivičnim delima, bili prijavljeni gospodinu Haradinaju, na onom sastanku, i da li je prijavljeno da je to učinio Idriz Balaj. Drugim, rečima, da li je svedok u stanju da nam iznese neke konkretne navode.

SUDIJA ORIE: Da. Mada ti moglo da se ispita i u toku unakrsnog ispitivanja. Pretpostavljam gospodine Kearney, da nema prigovora protiv. Dakle, kada je ovo pitanje pokrenuto, na onom sastanku, kao što je rečeno, da ponašanje Togera nije bilo primereno. Da li je pomenut neki konkretni incidenti, na tom sastanku ili su to bile samo opšte primedbe o tome za šta je Toger, navodno, bio odgovoran.

SVEDOK 17: Ne, nisu bili pomenuti nikakvi konkretni incidenti. O tome smo razgovarali samo u opštim crtama.

SUDIJA ORIE: Hvala. Nastavite gospodine Kearney.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ako mi dopustite. Čini se, na osnovu odgovara koji smo čuli, da se opet govori o onoj fatalnoj i opasnoj zveri, poznatoj kao glasine. Ja ne znam, dakle, da li se uopšte može pridati bilo kakva težina ovakvom iskazu, ali bih hteo da ukažem na to, da ja praktično ne mogu da vršim nikakvo unakrsno ispitivanje u vezi sa ovom vrstom navoda, s obzirom na ono što je rečeno u zapisnik.

SUDIJA ORIE: To je sasvim jasno, gospodine Guy-Smith. Pretpostavljam da vama mora biti jasno, do sada, da je Pretresno veće, pored procesnih stranaka, nastojalo i nastoji da jasno utvrdi koji je osnov za bilo koje optužbe koje se iznose, i rekao bih, da što je izvor slabiji ili manje uverljiv, to je dokazna vrednost manja, naravno. Međutim, istovremeno, kao što sam već rekao u više prilika, uključujući i jutros, konačna procena svih dokaza biće učinjena na osnovu celine, a za svaki pojedinačni detalj, odnosno dokaz, Pretresno veće nastoji da stekne što bolji utisak, da utvrdi koliko je solidan ili nepouzdan materijal.

ADVOKAT GUY-SMITH: Razumem.

TUŽILAC KEARNEY - PITANJE: Svedoče 17, samo želim da vas uputim na paragraf 109, vaše izjave, gde vi govorite o sastanku sa gospodinom Zemajem Tahinom i Ramushom Haradinajem. U drugoj rečenici, u tom pasusu, vi kažete da ste gospodinu Haradinaju rekli da bi pripadnici OVK Maliq Ndrecaj, Faton Mehmetaj i Idriz Balaj, trebalo da budu uklonjeni iz štaba za Dukadžin/Dukagjini, pošto su to bili pripadnici koji vrše krivična dela protiv civila. Da li je to tačno? Da li ste vi rekli gospodinu Haradinaju, da ti ljudi vrše zločine protiv civila?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Kada je štab, visoravni Dukadžin/Dukagjini osnovan, 21. avgusta, održan je zajednički sastanak, ali tu komandu nisu činila ta lica osim Fatona Mehmetaja, koji je tamo ostao. I zbog toga smo ja i Tahir vrlo jasno stavili do znanja da ona lica koja su učestvovala u takvim incidentima, ne treba da budu u komandi. Mi smo kasnije imali primer Sanijr Balaj i imali smo informaciju da je ona nestala i prikupili smo informacije o tome kako je do toga došlo,

od momenta kada je ona privedena pa do trenutka kada je usmrćena. Prema tome, na osnovu ovakvih informacija, mi smo zatražili da takva licu ne budu deo komande.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kada ste vi, na tom sastanku, zatražili od gospodina Haradinaja da ukloni te ljude iz svoje komande, šta vam je on na to rekao?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: On je rekao da mu je poznato kakve glasine kolaju u vezi sa Togerom i njegovim delima, rekao je da će razgovarati sa drugima, ali ne znam da li je to učinio. Međutim, situacija se i dalje ponavljala i lica su ostala na istim položajima na kojima su bila u prošlosti. Nismo videli da je došlo do bilo kakve promene u vojnoj strukturi.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Sada bih hteo da vas još nešto pitam o aktivnostima OVK protiv civila i konkretno da vas pitam o licima koja su tražena, a koja opisujete u pasusu 57 svoje izjave i hteo bih da vas u vezi sa tim uputim na prilog broj 1, a to je dokazni predmet 757, na listi 65 ter.

TUŽILAC KEARNEY: Uz dozvolu Pretresnog veća, zatražiću, da se pokaže 13. stranica engleskog prevoda, da se on pozove na monitor i mislim da svedok ima svoju vlastitu verziju ovoga i originalne zabeleške na albanskom jeziku.

SUDIJA ORIE: Ukoliko se to pokaže na ekranu ne bi trebalo da bude prikazano izvan ove sudnice.

TUŽILAC KEARNEY: Da. Hvala časni Sude.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Molim da pogledamo sad taj tekst malo niže.

ADVOKAT GUY-SMITH: Da bi samo bilo jasno. Kada gospodin Kearney kaže, da svedok ima svoje originalne zabeleške kod sebe, ako sam ja shvatio, da li su to njegove zabeleške, u smislu da ih je on napisao ili, pak, su pisane njegovom rukom, ili stvorene na osnovu njegovih instrukcija. Da li je to tačno, da li ja to dobro razumem?

TUŽILAC KEARNEY: Da. I samo da kažem, da dokument koji on gleda na albanskom, da je to kopija njegovih pisanih zabeleški koje je zabeležio 1998. godine, dakle, u vreme o kome je reč.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, hteo bih da vas pitam, kada ste dobili, ili na koji način ste došli do ovih informacija koje ste uneli u svoje zabeleške, dakle, do tog spiska nestalih lica. Molim vas, recite nam na koji način ste došli do tih podataka?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pokušaću da vam objasnim. Otprilike 12. jula, operativna jedinica je formirana u *Baran e Vogel*. Imali smo sastanak u Vranovcu/Vranoc, sa komandantom za *Lugu i Baranit*, kako se to zvalo u to vreme, Dinom Krasniqijem, sa određenim komandantima sela, koje u to vreme nisam poznavao. U toku tog sastanka meni je dat ovaj spisak i ja sam zabeležio u svom dnevniku, dakle, uneo sam taj zapis idućeg dana, 13, kada smo pretraživali teren i pokušavali da pronađemo najbolje mesto za formiranje vojnog objekta. Prema tome, otišli smo u *Baran e Vogel*, i došli smo do zaključka da je najbolje mesto seoska škola. I prema tome, hoću da kažem, da ovo nisam izmislio, nisam taj spisak ja smislio, već sam to dobio na tom sastanku.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li znate ko vam je to dao, molim vas?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne znam. Moguće je da jr taj spisak zabeležila osoba koja je vodila zapisnik, Din Krasnići ili neko drugi, ali ne znam tačno ko je ponudio taj spisak.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li nam možete reći, da li je neko iz OVK vama dao taj spisak?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ovo je bio sastanak sa predstavnikom OVK za *Lugu i Baranit*, Din Krasniqi i komandante sela. Prema tome, ako to na taj način gledate, može se reći da su to bila lica koja su sastavila taj spisak i koja su mi ukazala na njega.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: U vreme kada ste ovo zabeležili, ili prepisali ta imena u svojoj svesku, da li su vam ta imena bilo šta značila?

TUŽILAC KEARNEY: Da kažem za Pretresno veće, da postoji druga stranica, možda bi se i to moglo sada videti na monitoru.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, 10 imena koja se nalaze na ovom spisku, da li su vam ona bilo šta značila u to vreme, kada ste i došli do njih, kada vam je taj spisak dao pripadnik OVK?

ADVOKAT GUY-SMITH: Izvinite, ali svedok nije tako svedočio, to je pogrešno navođenje svedočenja svedoka, o tome ko mu je dao spisak. On je rekao da ne zna od koga je dobio spisak, da je to moglo biti bilo od komandanta OVK ili od predstavnika...

TUŽILAC KEARNEY: Ja tvrdim da je to isto.

ADVOKAT GUY-SMITH: Ne, to nije isto i gospodin Kearney to jako dobro zna.

TUŽILAC KEARNEY: Ja apsolutno se protivim ovome što je rekao moj kolega sada.

SUDIJA ORIE: Poslednji prigovor je sasvim umesan, gospodine Guy-Smith. Međutim, sugestija da je gospodin Kearney to namerno rekao, kako bi naveo svedoka na pogrešan zaključak, verovatno nije primerena u ovom trenutku.

TUŽILAC KEARNEY: Da li da preformulišem pitanje, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Da, molim vas. Međutim, samo da ponovo pročitam tačno kakav je bio njegov odgovor. Svedoče 17, vi ste ranije rekli da je to bio sastanak sa predstavnikom OVK za *Lugu i Baranit* i Din Krasniqi i komandantima sela. Kojom vrstom komandanata, da li su to bili civili ili su bili komandanti OVK za to selo? . Šta ste hteli da kažete kada ste rekli, komandanti sela?

SVEDOK 17: Oni su bili komandanti sela ili predstavnici sela za OVK. Kada smo mi tamo stigli, skoro svako selo je imalo svog predstavnika, koga su oni zvali komandantom sela.

SUDIJA ORIE: Da, ali da li onda iz vašeg odgovora treba da shvatim, da, kada kažete komandant, mislite da je to osoba koja je bila komandant OVK u tom selu. Da li ja tako treba da shvatim vaš odgovor.

SVEDOK 17: Da, to su bili komandanti koji su bili odgovorni za svoja sela. To su bila zadužena lica.

SUDIJA ORIE: Da. Ali, vi sada u svom odgovoru izostavljate nešto što sam ja uneo u svoje pitanje. Ako kažete, oni su bili glavni, da li ih to nužno vezuje za aktivnosti OVK ili bi to moglo biti i nezvano za OVK?

SVEDOK 17: Ja nisam govorio ni u kakvom konkretnom smislu. Oni su bili odgovorna lica za svoja sela, a organizacionom smislu. Oni su bili zaduženi za organizaciju i aktivnosti u selima, ti komandanti, dakle. Prema tome, oni su učestvovali na tom sastanku.

SUDIJA ORIE: Hoćete da kažete, da bi komandanti mogli biti i osobe koje nemaju nikakav položaj u OVK?

SVEDOK 17: Oni su se zvali komandantima sela. To je tako funkcionisalo.

SUDIJA ORIE: A da li su oni nosili uniforme?

SVEDOK 17: Neki jesu, a neki, zbog toga što nije bilo dovoljno uniformi, nisu imali uniforme. Nisu svi vojnici imali uniforme. Govorim o početku rata.

SUDIJA ORIE: Da li mi treba da shvatimo da oni koji nisu bili u uniformama, da se oni nisu po svom položaju nimalo razlikovali od onih koji jesu imali uniforme?

SVEDOK 17: Oni koji nisu imali uniforme, ali su učestvovali u aktivnostima sela, u davanju straže i tako dalje, njih možete nazvati pripadnicima teritorijalne odbrane sela.

SUDIJA ORIE: Nastavite, gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Hteo bih sada da idemo dalje...

SUDIJA ORIE: Pre nego što to učinite, mi smo nešto ranije govorili o spisku od 10 imena. Hteo bih ponovo da vidim 13. stranicu, gde sam ja pronašao osam imena. A zatim, bih hteo da pređemo na 14. stranicu, koja počinje nekim tekstom i zatim se nastavlja brojem 9 i 10. Da li su ta imena pod brojem 9 i 10, takođe lica koja se traže ili koja su nestala.

SVEDOK 17: Oni su na tom istom spisku, mislim, da.

SUDIJA ORIE: Hvala. Gospodine Kearney, izvolite.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Sada bih molio da se pogleda prilog 14, na spisku 65 ter, broj 724, i mislim da se radi o popisu pravila vojne policije. Svedoče 17, ponovo da vas zamolim, pogledajte molim vas taj prilog 14, a na našim ekranima bismo mogli, možda, da pogledamo engleski predlog.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, ako ćemo za svedoka stavljati englesku verziju, recite, zar ne bi bilo bolje da on ima originalnu verziju, jer mi se lako možemo povezati na kompjuterima sa prevodom na engleski, a sigurno bi svedok to voleo videti na originalu.

TUŽILAC KEARNEY: Kako vi želite, časni Sude. On ima primerak na papiru, sada pred sobom.

SUDIJA ORIE: U redu. Onda je to u redu.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, prvo nam recite, kako ste vi došli do ovog dokumenta?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Nakon osnivanja glavne komande zone Dukađin/Dukagjini, na osnovu sporazuma između FARK-a i OVK. Drugim rečima, u osnovi, između Ramusha i Tahira Zemaja, ... do ovog kompleta pravila je došlo tako što je Tahir bio zamenik, a ovo je bilo u arhivi, ovaj dokument, pa je Tahir u Prapacanu/Papracane, gde sam ja bio načelnik štaba *Krušec*, dao jedan primerak.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li znate kako je taj dokument uopšte ušao u vaše arhive, ko ga je tamo doneo?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne znam ko je to tamo doneo, ali to je dokument OVK. Odnosi se na operativni štab visoravni Dukađin/Dukagjini, potpisao je komandant Ramush Haradinaj. Kako je to tamo došlo, to ne znam. Ali, kao što sam rekao, to je bilo nedugo nakon formiranja zajedničke komande. Možda ga je Ramush doneo, jer su se tada počeli intenzivirati kontakti. Imali smo više kontakata sa njim.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li prepoznajete zaglavlje u originalu, na albanskom, kada tu piše, Operativni štab visoravni Dukađin/Dukagjini? Da li je to zaglavlje koje ste već ranije videli?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, tu stoji OVK. Dakle, Oslobodilačka vojska Kosova, Operativni štab visoravni Dukađin/Dukagjini. On se poklapa sa svim dokumentima koje je napravio štab kojem je na čelu bio Ramusha Haradinaj.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Samo da pogledamo sada 3. stavku na ovom popisu Pravila za vojnu policiju.

SUDIJA ORIE: Pre toga, gospodine Kearney, svedok je rekao da je to potpisao Ramush Haradinaj. U originalu, barem u originalu kojeg ja imam u svom kompjuterskom sistemu, možda bismo, ipak, u originalu mogli pogledati prema dnu. Rekli ste da je dokument potpisan, gospodine svedoče 17. Ja vidim da je tu navedeno ime, ali ne vidim potpis. Molim vas, razjasnite mi vaš odgovor. Naime, to što ste rekli da je taj dokument potpisan.

SVEDOK 17: Ja sam rekao da je tu napisano Ramushaj Haradinaj, ali možda je došlo do nesporazuma. Vidim i sam da nema tu potpisa, ali njegovo ime je tu napisano i nema potpisa. Da.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Želeo bih skrenuti vašu pažnju na 3. stavku ovog popisa, Pravila za vojnu policiju. Tu stoji da „vojna policija ima zadatak istraživanja i otkrivanja, na osnovu uverljivih činjenica, svih onih osoba koje na bilo koji način saraduju sa neprijateljem“. Kao prvo, da li je to dobar prevod, da li to piše u originalu, na albanskom?

SVEDOK 17: Ja to mogu da pročitam na albanskom, pravila su napisana na albanskom, to jeste original. Ne mogu ni pomisliti da je to prevedeno sa nekog drugog jezika, nego sa albanskog.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney vi ste citirali na engleskom, pitate svedoka da li je to tačan prevod. To je, naravno svedoku prevedeno na njegov jeziku. Kako je on mogao da odgovori na to pitanje, ili hoćete da on pogleda samo engleski? Onda ga moramo da pitamo, da li on dovoljno dobro razume engleski.

TUŽILAC KEARNEY: Dobro ste mi ukazali na tu činjenicu, časni Sude.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Idemo na nešto drugo. Hteo bih ga sada nešto pitati o jednoj kasnijoj frazi u toj rečenici. Gospodine svedoče 17, u toj stavci stoji da je „vojna policija imala zadatak otkrivanja onih osoba koje su na bilo koji način saradivale sa neprijateljem“. Da li se bilo gde u dokumentu definiše šta je to saradnja. To je saradnja na bilo koji način? Šta to znači?

ADVOKAT GUY-SMITH: Kao prvo, pre nego što svedok odgovori na pitanje, zamoliću da se doslovno pročita šta je tu napisano, jer tu ima još nekih elemenata koji su sada bili ispušteni iz pitanja, kao što je „ istrage“....

SUDIJA ORIE: Naravno, gospodin Guy-Smith, razlog zbog kog to kažem, jer se ovde, možda se radi o nekakvoj internoj definiciji u kojoj se, pošto tu stoji, ima zadatak istrage i otkrivanja, uz uverljive činjenice. Dakle, te uverljive činjenice, možda su bitne za utvrđivanje toga kako definisati saradnju. Jedino šta ja tražim je da se pitanje postavi tako da se uključi doslovno ono što je navedeno u pravilu.

TUŽILAC KEARNEY: Pa, ja sam to u početku i učinio.

SUDIJA ORIE: Da, mislim da ste na početku pročitali celu rečenicu, a zatim pitali da li je to dobar prevod. U svakom slučaju, mogu zamisliti da strane, možda, imaju još neka pitanja vezana za paragraf 3. Ali, za sada, gospodine Kearney, svedok može da odgovori na vaše pitanje, a pitanje je bilo, šta znači saradivati na bilo koji način sa neprijateljem. Šta to znači? Da li je to negde definisano?

TUŽILAC KEARNEY: Da, da li je definisano.

SUDIJA ORIE: To pitanje, gospodine Kearney. Pa, mi svi možemo pročitati dokument. Da li postoji uopšte sumnja, da li tu uopšte postoji u dokumentu definicija, jer mi vidimo da toga nema.

TUŽILAC KEARNEY: Mogu promeniti pitanje.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Gospodine 17, da li je operativni štab zone Dukadin/Dukagjini ikada definisao šta je to kolaboracija?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ta sama reč, kolaboracija, to podrazumeva one koji saraduju sa neprijateljem. A ovo, na bilo koji način, dakle, ljudi koji u svemu rade protiv interesa naroda. To je ono što mi podrazumevamo pod rečju kolaborant ili saradnik sa neprijateljem. Ako govorimo o običnoj saradnji, onda govorimo o onim ljudima, koji rade zajedno sa neprijateljem, protiv interesa stanovništva. To je značenje reči kolaboracija. Međutim, kada je u pitanju ovaj tekst, mislim da se tu radi o tekstu koji je izvorno napisan u originalu, na albanskom, a zatim je preveden na engleski. Tako je sastavljen ovaj dokument. A sad, kada i ko je to sastavio, to vam ne mogu reći, jer to ne znam.

TUŽILAC KEARNEY: Hvala na odgovoru. Preći ću na drugu temu, časni Sude. Kako bismo uštedeli na vremenu, uputiću svedoka na paragrafe od 100 do 103 njegove izjave.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: U tim paragrafima, gospodine svedoče 17, vi govorite detaljno o jednom sastanku do kojeg je došlo u Prapacanu/Papracane, 20. avgusta 1998, a na kojem su bili prisutni komandanti iz 68 sela. Molim vas, recite Pretresnom veću, koja je bila svrha tog prilično brojnog okupljanja?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, bilo je poznato da je u to vreme, dakle, početkom avgusta, pa sve do 13. avgusta, u području *Lugu i Baranit*, i u selu Đakovica/Gjakovë, vladala jedna velika ofanziva, čiji je cilj bio uništavanje operativnih jedinica i OVK u tom području, gde je OVK bila aktivna. Zbog tog razloga, nakon 10. avgusta, tada je Glođan/Gllogjanpao u ruke neprijatelja. Isto se dogodilo sa Rznićem/Irznijq, kao i sa drugim selima koja se mogu videti u ovoj izjavi. Pojavila se međusobna izražena potreba da se pod ujedinjenom komandom suočimo sa neprijateljem i uspešno suprotstavimo neprijatelju. Ramush je došao do zaključka da se nešto mora napraviti da bi se formirala takva zajednička komanda, pa je stupio u kontakt sa Tahinom, što je dovelo do sastanka u Prapacanu/Papracane, na kojem su prisustvovali predstavnici iz 68 sela iz tog područja. Tamo je bio Ramush, tamo su bili Tahir i ja. Mi smo predsedavali tom sastanku.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kada kažete da ste predsedavali sastanku, vi, Tahir i Ramush, šta pod time mislite?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pod tim mislim da smo objasnili ofanzivu, kako je došlo do toga da je tako velik broj sela pao u ruke neprijateljima i šta bi se trebalo ubuduće raditi. Cilj toga bila je reorganizacija, restrukturiranje snaga u toj regiji, da bi se mogli suočiti sa neprijateljem u takvim bitkama i zato smo sproveli detaljnu analizu onog što se dogodilo do tada i što treba napraviti u budućnosti.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Tokom tog sastanka, da li je izvesni,... možda je bolje da na trenutak pođemo na privatnu sednicu, časni Sude.

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo ponovo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala. Izvolite gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, da li je pripadnik FARK-a koji je ustao i obratio se prisutnima, rekao ono što ste vi naveli u paragrafu 101? Uskoro ću zatražiti od vas da pogledate taj paragraf. Dakle, četvrta rečenica od dna, u tom paragrafu, tamo stoji: "On je tražio da OVK bude disciplinovana, da se dobro ponaša i da prestane da čini te zločine. " Dakle, želeo bih da vas pitam, da li je taj pripadnik FARK-a okupljenima toga dana rekao o kojim on to zločinima, zapravo, govori?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, ne mogu da ulazim u pojedinosti onoga šta je on pri tome mislio. Rekao je da se u Radonjićkom/Radoniq jezeru ribe hrane ljudskim mesom i tu govorim o činjenici da je određen broj ljudi nestao. Zatim se detaljno govorilo o Saniji Balaj, o njenom slučaju. On nije konkretno, zapravo, govorio o događajima, nego uopšteno je tražio da se prekine sa tim zločinima. Bilo je teško ući u njegove misli, jer nije bio konkretan u onom što je govorio, nije iznosio pojedinosti. Međutim, na taj način, jednostavno je pomenuo zločin.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kada kažete da je zatražio da se prestane sa tim zločinima, od koga je on tražio da prestanu sa tim zločinima? Kome se on obraćao kada je uputio taj zahtev?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, obraćao se osobama koje su bili pripadnici OVK. Na njih je mislio. Kasnije se pokazalo da svi ti ljudi za koje se ispostavilo da su nestali, da su oni to prouzrokovali.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Taj njegov komentar o tome da se ribe u Radonjićkom/Radoniq jezeru hrane ljudskim mesom...

ADVOKAT GUY-SMITH: Želim da uložim prigovor na pravnu tvrdnju koja je bila izrečena na kraju izjave svedoka.

SUDIJA ORIE: Da. Prigovori su tu kako bi sprečile drugu stranu da nastavi sa pitanjima, a ovo je samo komentar ovog što vi tvrdite da je pravni zaključak, što je, naravno, Pretresnom veću potpuno jasno i na taj način bi bilo lako napisati i presudu. Samo da saslušamo šta nam svedok govori o tome ko je nevin i ko je kriv i to bi bilo dovoljno za presudu.

ADVOKAT GUY-SMITH: Imam puno poverenje u to da stvarno nije jednostavno napisati presudu.

SUDIJA ORIE: Možete nastaviti. Ali, pre toga, gospodine Kearney, samo jedno razjašnjenje. Rekli ste nam nešto o tome da je pripadnik FARK-a rekao da se hrane, nešto vezano za ribe u Radonjićkom /Radoniq jezeru. Zatim ste rekli da su neki ljudi bili među nestalim. Da li je, dakle, osim što je govorio o ribama, da li je ikad spominjao ljude koji su nestali ili ste vi samo povezali njegove reči i ono o čemu ste samo nešto čuli.

SVEDOK 17: Ne. Osim što je spominjao ribe u jezeru Radonjić /Radoniq, on nije ništa konkretno rekao. Ali, kao što mi je postavljeno pitanje, ja sam probao da protumačim šta je on pod tim mislio. I ovo što kažem je na osnovu onog što sam znao, kakve su bile informacije koje su kružile okolo. Ali, ja, naravno, nisam mogao ući u njegove misli, da znam tačno šta je mislio.

SUDIJA ORIE: Izvolite nastavite, gospodine Kearney.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Pa, u paragrafu 101, svedoče 17, vi kažete, citiram: "On je tražio da se OVK disciplinuje i da se počne dobro ponašati i da prestanu da čine te zločine. " Dakle, ja vas pitam, da li je konkretno spominjao OVK kada je govorio o tome da se ribe debljaju u Radonjićkom /Radoniq jezeru?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: On je tražio da se neodgovorni pojedinci disciplinuju i da se prestane sa činjenjem zločina i, kao što sam rekao, u skladu sa informacijama koje smo imali i sa onim što smo znali, mi smo znali ko je u tom trenutku zarobljen. Ti ljudi, koji su bili zarobljeni, oni su pominjali OVK kao počinjitelje, da ih je OVK zarobila.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Ali, kada je govorio o tome da bi neodgovorni ljudi trebali biti disciplinovani, da bi trebalo da prestanu da čine zločine, da li je tu konkretno govorio o ljudima iz OVK, tamo na tom sastanku?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne, kao što sam rekao, on se jednostavno obratio neodgovornim ljudima da prestanu. On nije navodio pojedinosti, niti je pominjao imena. Nije iznosio nikakve pojedinosti.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Jasno je da nije pominjao konkretna imena, ali da li je rekao, da li su ti neodgovorni ljudi pripadnici neke konkretne organizacije?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Mislim da sam to već rekao. S obzirom na to što smo znali o nestancima ljudi, ti neodgovorni ljudi su bili pripadnici OVK na terenu.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kada je to izrečeno, da li je to bilo dovoljno glasno izrečeno da su to mogli da čuju ljudi u prostoriji?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Razgovori koji se odvijaju na takvim sastancima su organizovane prirode i odvijaju se na takav način kako bi svi prisutni čuli šta je rečeno.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li je Ramush Haradinaj na taj komentar reagovao? Ako jeste, kako?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Nije bilo nikakve reakcije.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li je bilo ko iz prostorije uložio prigovor na takve tvrdnje, porekao navode koje je izneo ovaj pripadnik FARK-a?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne, jer u to vreme je to bila osetljiva tema, tako da nije bilo nikakvih komentara.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kad kažete osetljiva tema, šta pri tome mislite?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, ljudi su se pribojavali da pokrenu takva pitanja.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Da li je i vas bilo strah da pokrećete takva pitanja, svedoče 17?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da o njima otvoreno govorim, da.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Zašto?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Morate shvatiti da na jednom sastanku, na kojem je više od stotinu predstavnika, nije ni logično da se razgovara o takvim pojedinostima. Ali smo mi preko svojih kanala pokretali ta pitanja.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Zbog čega nije logično bilo raspravljati o tim pojedinostima otvoreno na sastanku?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Morate misliti na represalije koje bi mogle uslediti. U tom smislu mislim da nije bilo logično to spominjati, a morali biste imati nešto vrlo konkretno da biste o tome govorili. Mi smo još uvek bili u fazi istrage i nismo još imali konkretne optužbe, bilo je nekih indicija, ali mi još uvek nismo uspeli ustanoviti čvrste činjenice.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kad kažete da bi mogle uslediti represalije, ako bi se te stvari otvoreno pomenule, što ste time hteli reći?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Analizirajući incidente u kojima smo bili involvirani od našeg ulaska u Kosovo, do tog trenutka, pokazalo se da to nije prikladan trenutak da se pokrenu ta pitanja, koja bi mogla dovesti do pogoršanja odnosa, osobito u trenutku kada smo uspostavili zajedničku komandu i počeli da saradujemo. Dakle, nije bilo dobro vreme da se razmatraju ta pitanja, bilo je bolje saradivati i zajedno doći do zaključaka.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Sada ću krenuti na poslednju temu.

ADVOKAT EMMERSON: Samo jedno pojašnjenje poslednjeg odgovora. Kad svedok kaže bilo bi bolje saradivati i zajedno doći do zaključaka, može li objasniti, zajedno sa kim?

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, premda se ovo pitanje moglo postaviti i u unakrsnom ispitivanju, možda možemo sada to da pojasnimo. Dakle, svedoče, možete li odgovoriti na to pitanje? Raditi zajedno, sa kim, saradivati sa kim?

SVEDOK 17: Meni je bilo jasno šta je to značilo. Ali, za one koji su bili odgovorni na Kosovu, ne znam da li me čujete? Meni je bilo jasno, ali za one koji su bili uključeni u aktivnosti na Kosovu, bilo da nisu dobili te informacije ili su odbijali da prime informacije koje smo mi imali, mi smo održali sastanak u Oslu, pre nego što smo ušli u Kosovo i dogovorili smo uspostavljanje zajedničke komande. Taj sastanak je održan 23. ili 24. maja. Ta komanda je trebalo da ima ime Oružane snage Republike Kosovo, OSRK, i trebalo je da obuhvati sve jedinice OVK i

teritorijalne odbrane. Do tog dogovora je došlo između političkih predstavnika OVK i ministra odbrane Republike Kosovo, na sastanku u Oslu. Dakle, meni nije bilo jasno da li je ta informacija došla do onih koji su rukovodili na Kosovu ili su oni jednostavno odbijali da prihvate tu informaciju. Mi smo na sve moguće načine nastojali da se primeni sporazum iz Osla od trenutka kad smo ušli u Kosovo. Zato govorim da zajedno znači saradnja između FARK-a i OVK, zajednička komanda koja će delovati na ravnicu Dukadin/Dukagjini, a osoba koja je bila zadužena za tu komandu, bio je Tahir Zemaj. To je prvo bio predlog, odnosno zahtev sela, a kasnije je to i realizovano. Dakle, seljaci su ti koji su predložili da Tahir Zemaj postane zapovednik Štaba Dukadinske/Dukagjini ravnice.

SUDIJA ORIE: Mislím da je pitanje gospodina Emmersona bilo uže ograničeno. Kada ste vi pominjali zajedničku saradnju, to se nije odnosilo na taj veliki sastanak, već da ćete ovakve stvari rešavati u budućoj uskoj saradnji između OVK i FARK-a. Jeste li to hteli reći? Jesam li dobro shvatio?

SVEDOK 17: Uspostavljanje zajedničke komande, nakon 20. avgusta, je imalo upravo to za cilj. To je bio naš cilj od samog trenutka kada smo ušli na Kosovo, pa do tog trenutka, a čak i kasnije. Nesuglasice i incidenti koji su usledili su odložili uspostavljanje zajedničke komande i imali su negativan uticaj.

SUDIJA ORIE: Gospodine Kearney, vi sada krećete na poslednju temu vašeg glavnog ispitivanja. Pretpostavljam da će to trajati nekoliko minuta. Ukoliko to nije samo 3 do 4 minuta, ja bih voleo da sada iammo pauzu.

TUŽILAC KEARNEY: Pa, reč je o samo nekoliko minuta.

SUDIJA ORIE: Onda je prirodnije da zaokružimo glavno ispitivanje. Imamo pauzu pre unakrsnog, ali molim vas pokušajte da završite za 3 do 4 minuta.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Svedoče 17, sledeće područje o kojem želim da vam postavljám pitanja, odnosi se na paragraf 66 vaše izjave. Tu vi kažete, a ja citiram: "Negde u to vreme, u julu 1998, počeo sam da čujem kako seljaci i vojnici govore kako je OVK uhapsila ljude, koje su 'poslali u Glođan/Gllogjan'. Ja sam shvatio iz tih razgovora, da se oni koji su poslani u Glođan/Gllogjan gotovo nikada nisu vraćali. " Ja bih vas zamolio da kažete Pretresnom veću detaljnije, gde ste čuli taj izraz "biti poslat u Glođan"?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ja sam posetio ceo taj region. Nakon što sam stigao na Kosovo, posetio sam regionalni štab sela i svaki zapovednik i svaki štab je od mene dobio informaciju o svrsi našeg dolaska, o načinu organizacije armije i o budućim zadacima i prestrukturiranju. Tokom tih sastanaka, koje sam održao sa predstavnicima operativnih jedinica, čuo sam takve informacije o stvarima koje sam pomenuo u svojoj izjavi. Ja ne mogu reći ništa konkretno, zbog toga što sam tek stigao u to područje i nisam poznao puno ljudi, osim te dve osobe sa kojima sam obično kontaktirao. No, kako je vreme prolazilo, počeo sam bolje da upoznajem ljude u tom području. To je bila atmosfera i to je bio način kako smo govorili o tim stvarima, ali moram ponoviti da nismo govorili konkretno.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Ali, ta fraza, 'biti poslat u Glođan/Gllogjan', to je nešto što su vam rekli ljudi u jedinicama OVK, u operativnim jedinicama?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: To su mi rekli ljudi koji su bili u regionalnim seoskim zapovedništvima do tog trenutka.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Koliko puta ste čuli taj izraz od ljudi u seoskim zapovedništvima, o slanju u Glođan/Gllogjan?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Bilo je dovoljno čuti to jednom, što se mene tiče, ali ne mogu vam tačno reći koliko puta sam to čuo. Drugim rečima, to sam čuo najmanje jednom.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Drugi deo vaše izjave, u tom paragrafu: "Na osnovu tih razgovora, ja sam shvatio da se oni koji su se slali u Glođan/Gllogjan, gotovo nikad nisu vraćali". Gde ste saznali tu informaciju?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Već sam vam rekao da sam tu informaciju dobio za vreme svojih poseta selima, jer sam održavao kontakte sa zonom odgovornosti. To su bili svakodnevni kontakti, zavisno od borbenih aktivnosti, ali mogu reći da sam posetio najmanje jedno selo dnevno.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: A te informacije, da se ljudi gotovo nikada ne vraćaju iz Glođana/Gllogjan kad ih jednom tamo pošalju, možete li proceniti za Pretresno veće, koliko puta ste čuli tu informaciju za vreme tih poseta?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Već sam vam rekao da ne mogu tačno da odredim broj, ali najmanje jednom.

TUŽILAC KEARNEY – PITANJE: Kad kažete najmanje jednom, da li je to više nego jednom ili samo jednom?

ADVOKAT GUY-SMITH: Ulažem prigovor. Traži se od svedoka da nagađa. A osim toga već je postavljeno to pitanje i dobijen je odgovor.

SUDIJA ORIE: Dakle, svedok je odgovorio na pitanje.

TUŽILAC KEARNEY: Nemam daljih pitanja.

SUDIJA ORIE: Rekli ste da ste shvatili da se ljudi koji su poslani u Glođan/Gllogjan, gotovo nikad nisu vraćali. To sugeriše da ste dobili informaciju da se ljudi nisu vraćali, ali da to nije uvek bio slučaj. Sećate li se bilo kojih informacija da su ljudi vratili?

SVEDOK 17: Da. Da.

SUDIJA ORIE: Kada ste to saznali, u razgovoru sa kim, koliko se vi sećate?

SVEDOK 17: Tu sam informaciju dobio u svojim kontaktima sa Din Krasniqijem. On je bio zapovednik *Lugu i Baranita*, pre nego što su tamo stigle operativne jedinice. Reč je o jednom

Zenunu, za koga se mislilo da je bio tamo poslat, i uz moju intervenciju, da ništa ne treba da mu se desi, da treba da se vrati, znam da su preduzete mere i da se ta osoba vratila.

SUDIJA ORIE: Da li ste ikada razgovarali o osobama koje se šalju u Glođan/Gllogjan, sa bilo kim ko je naveo konkretno koja je osoba poslata u Glođan/Gllogjan. Na primer, je li vam neko rekao, moj otac ili moj stric, je poslat u Glođan/Gllogjan. Dakle, ne uopšteno, ljudi se šalju, već osoba A ili osoba B je poslata. Sećate li se takvih razgovora?

SVEDOK 17: Da, bilo je takvih razgovora. Na primer, razgovarao sam sa bratom Sanije Balaj. On je posetio komandu mnogo puta, nastojeći da sazna gde mu je sestra. Ponekad je samo rekao, želim da saznam gde su joj kosti, kako bismo je mogli pokopati u skladu sa našim tradicijama. Dakle, bilo je takvih razgovora mnogo puta.

SUDIJA ORIE: Ranije ste govorili o kategoriji ljudi koji su poslani u Glođan/Gllogjan. Da li je ta rečenica bila deo tog razgovora ili govorite o nekome ko nije nužno poslat u Glođan/Gllogjan?

SVEDOK 17: Kao što sam rekao, ne konkretno, jer kad sam posećivao ta sela, na početku svog delovanja nisam poznao puno ljudi, pa nisam mogao ulaziti u razgovor sa svakim. Ali, kako je vreme prolazilo i kako su se uspostavljale strukture i operativne jedinice, imenovana je osoba koja je bila zadužena za taj zadatak da prikuplja informacije razgovarajući sa ljudima.

SUDIJA ORIE: Ali, kada je taj gospodin dolazio da pita gde mu je sestra, sećate li se sličnih razgovora, da je neko došao i rekao, ova je osoba nestala ili ova osoba je poslata u Glođan/Gllogjan, ili nešto tome slično? Sećate li se sličnih razgovora.

SVEDOK 17: Ne, sa izuzetkom brata Sanije Balaj, koji je vrlo često dolazio.

SUDIJA ORIE: Hvala vam za taj odgovor.

ADVOKAT EMMERSON: Samo molim jedno pojašnjenje u vezi s pitanjem koje je postavio časni Sud o incidentu Sanije Balaj. Meni nije bilo jasno iz ovog svedočenja, naročito ne iz izjava 92 ter ili prethodnih izjava, da li svedok želi da kaže da je brat Sanije Balaj njemu rekao da je Sanija Balaj odvedena u Glođan/Gllogjan.

SUDIJA ORIE: Da, to je pitanje koje bi se moglo postaviti.

ADVOKAT EMMERSON: To pitam zbog naknadnog pitanja časnog Suda. Izgleda da ste vi postavili to pitanje pretpostavljajući da ima i drugih primera.

SUDIJA ORIE: Kada vam je došao brat Sanije Balaj, da li je on samo pitao gde mu je sestra ili je rekao da su je poslali u Glođan/Gllogjan. Dakle, da li je on koristio taj izraz ili je samo rekao da je ona nestala?

SVEDOK 17: Objasniću vam ako želite detaljnije, ali to mogu da učinim na privatnoj sednici, jer će se pomenuti određena imena i ne bih želeo o tim ljudima da govori na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Ja predlažem da to učinimo posle pauze.

ADVOKAT EMMERSON: A ja to mogu da učinim za vreme unakrsnog ispitivanja.

SUDIJA ORIE: Možete sa tim, možda, da započnete, dok je sveže u pamćenju svedoka.

ADVOKAT EMMERSON: Pa ja sam želeo nešto vrlo konkretno da pojasnim.

SUDIJA ORIE: U redu.

TUŽILAC KEARNEY: Jasno je da svedok želi nešto da objasni. Ja molim da on to objasni pre nego što počne unakrsno ispitivanje.

SUDIJA ORIE: Da, možda je to pravi način postupanja, ali to ćemo učiniti posle pauze. Svedoče 17, mi ćemo sada imati pauzu, do 1 i 10, a onda ćemo nastaviti na privatnoj sednici, kako biste vi imali priliku da detaljnije objasnite svoj poslednji odgovor.

(pauza)

(privatna sednica)

sekretar: Sada smo ponovo na otvorenoj sednici.

SUDIJA ORIE: Hvala. Svedoče 17, sada će početi unakrsno ispitivanje. Pretpostavljam gospodine Emmerson, da ćete vi biti prvi.

ADVOKAT EMMERSON: Da, časni Sude.

SUDIJA ORIE: Izvolite, gospodine Emmerson.

UNAKRSNO ISPITIVANJE: ADVOKAT EMMERSON

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Svedoče 17, počeo bih tako što ću vam postaviti nekoliko pitanja o ranijim fazama ulaska oficira, zajedno sa kojima ste vi i Tahir Zemaj ušli na Kosovo. Kao prvo...

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Tahir Zemaj, on se ne zove Tahir Limaj.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ja mislim da sam rekao Zemaj. Vi ste shvatili da je u mesecu maju, u Oslu, postignut sporazum između predstavnika vlade u izbeglištvu i predstavnika glavnog štaba OVK. Da li je to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne mislim, već mogu ovde da tvrdim da je takav sporazum postojao, jer ja sam indirektno bio i uključen u taj sastanak.

SUDIJA ORIE: Gospodine Emmerson, morate isključivati mikrofon kada svedok odgovara na pitanje, baš zbog zaštite. Naime, zbog iskrivljenja njegovog glasa. Izvolite nastavite.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U redu. Gospodine, da li znate ko je bio u glavnom štabu OVK? Ko su bili članovi toga štaba?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da li govorite o sastanku u Oslu, ili uopšteno?

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Govorim više uopšteno. Da li ste bili upoznati, u vreme toga sporazuma, ko su bili članovi glavnog štaba OVK, u to vreme?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Već sam ranije rekao da je postojao jedan politički predstavnik OVK, koji je bio njihov predstavnik u Oslu. To je bio gospodin Adem Demaqi. Tamo je bio jedan član glavnog štaba OVK, čiji je pseudonim bio Zeka. Ti su ljudi, njih dvojica, razgovarali sa Ahmetom Krasniqijem, koji je bio ministar odbrane i njegovim zamenikom, Agimom Mehmetijem. Sastanak je održan u Oslu. To se dogodilo u periodu od 22. do 24. maja 1998. godine. Zekaj je zapravo bio pseudonim osobe čije je puno ime bilo Xhavit Haliti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Osim Adema Demaqija i Xhavit Halitija, da li ste imali tada, bilo kakve informacije o strukturi ili o tome ko je bio među članovima tzv. glavnog štaba OVK?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: U to vreme, dakle, sada razgovaramo o sporazumu iz Osla i razgovorima koji su se odvijali od 22. do 24. maja 1998, nisam znao ništa o tome ko su bili članovi glavnog štaba OVK, uz izuzetak ove dve osobe koje su inicirale sastanak i koje su na njemu učestvovala.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, osim onoga što su te dve osobe rekle na sastanku, vi niste imali mogućnosti ni na koji način da znate, da li su oni predstavnici snaga OVK na terenu ili da li su u kontaktu sa snagama OVK na terenu. Da li je to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Pa, ja to ne bih tako rekao. Jer, organizaciju ovog sastanka, su napravili odgovorni ljudi, koji su poznavali i Ahmeta Krasniqija i Adema Demaqija i preko tih ljudi je taj sastanak uopšte organizovan i kao i sam sporazum koji je odatle proizašao.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vi ste razumeli da je trebalo formirati integrisane snage koje bi nosile ime i oznake OVK i to ste znali u vreme kada ste ulazili na Kosovo. Da li je to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Trebala je da bude formirana zajednička komanda, koja je trebalo da nosi naziv Oružane snage Republike Kosovo, a OVK bi bio glavni deo tih snaga. Prema tom sporazumu, smatralo se da ne treba menjati ime OVK, jer je to ime nešto značilo stanovništvu. Rat je već bio započeo i ta zajednička komanda trebalo je da bude zajednička komanda snaga, od kojih bi većina bila iz sastava OVK.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I kao što ste vi to videli u to vreme, vi ste tako ušli na Kosovo i predviđali ste da na terenu neće biti nikakve distinkcije između dveju snaga. Svi će se zvati OVK i svi će biti u sastavu OVK. Je li to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Prema sporazuma iz Osla, naime, nakon tog sastanka, štab Oružanih snaga Ministarstva odbrane formiran je Tirani i pod okriljem tog štaba trebali su biti i predstavnici glavnog štaba OVK.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pretpostavljam da ste, kada ste ulazili na Kosovo, da je to područje na koje ste ulazili, bilo područje Dukađin/Dukagjini, dakle, zapadno Kosovo, zar ne?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Koliko vi znate, da li je Tahir Zemaj ili neki od viših komandanta, poslao prethodnicu koja bi uspostavila vezu sa rukovodstvom OVK, koja je već delovala tamo na terenu, u tom području?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: To je bila dužnost ministra odbrane Kosova Ahmeta Krasniqija i Adema Demaqija. On tada nije javno objavio svoj identitet, jer je živio u Prištini/ Prishtinë. Ali, njihov zadatak je bio da se grupe koje su delovale na Kosovu, informišu o osobinama i sadržaju tog sporazuma.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pretpostavljam da vi niste imali nikakve informacije o tome jesu li oni, ili nisu preneli činjenicu sporazuma onima koji su bili na terenu na zapadnom Kosovu?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Koliko se sećam, mislim da sam danas pomenuo, da nama nije bilo jasno da li je taj sporazum došao do svih osoba koje su imale rukovodeće uloge u svakom području, za koje su se dogovorili pripadnici OVK i Ministarstva odbrane, niti smo znali da li su želeli da sprovedu taj sporazum.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da kažem jasno za zapisnik, da se sva moja pitanja odnose na vaša saznanja u to vreme. Da li sledi iz ovog što ste rekli da Tahir Zemaj nije poslao nikoga, ili neki drugi od oficira koji su ušli na Kosovo, drugom polovinom jula, nikoga nisu poslali da stupi u kontakt i stvori vezu sa komandantima OVK koji su bili prisutni u tom području, gde ste vi upravo trebali da umarširate?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Mi smo smatrali da nema potrebe da se stvari dupliraju, da se šalje još neko povrh onih ljudi koji su dobili za zadatak da odu u sva ta područja i obaveste ljude o postojanju sporazuma. Mi nismo želeli da izlazimo iz okvira onog što je bilo rečeno i dogovoreno na tom sastanku. Baš suprotno, mi smo probali da sprovedemo sve upravo onako kako je bilo dogovoreno na tom sastanku.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Mislim da u svojoj izjavi pominjete tri ranija sastanka koja su se odigrala. Podsetiću vas na njih. Kao prvo, usput, svi su se oni održali pre vašeg marša od Jasića/ Jasiq do Rznića/Irznij. Prvo opisujete sastanak od 25. juna, u Jasiću/ Jasiq prilikom kojeg su Sali Veseli i Naim Maloku razgovarali sa vama i sa Tahinom Zemajem. Da li je to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Na osnovu onog što su oni rekli, izgledalo da oni ne znaju za postojanje sporazuma iz Osla. Je li tako?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Na osnovu samog razgovora sa Tahinom Zemajem ... ljudi koji su u to vreme bili odgovorni za to na Kosovu, naime, Sali Veseli i Naim Maloku, su rekli da oni nemaju nikakva saznanja o samom sporazumu, niti o dolasku operativnih jedinica na Kosovo. Međutim, rekli su da će biti informisani o tom sporazumu, o toj novoj strukturi.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vi ste rekli da se sledeći sastanak održao narednog dana, 26. juna u Jasiću/ Jasiq, kada je došao gospodin Haradinaj i ponovo su bili prisutni i Sali Veseli i Naim Maloku. Je li to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da. Razgovori su se nastavili, a to je bilo zbog nesuglasica oko našeg ulaska na Kosovo i načina na koji je to pogrešno protumačeno od određenih osoba koje su delovale na području Dukadžin/Dukagjini i zato smo nastavili sa razgovorima.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Vi opisujete u svojoj izjavi gospodina Haradinaja i kažete da je on na tom sastanku od 26. juna bio pod kontrolom i da se ponašao propisno. Da li je to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, opis je vrlo tačan. On je bio vrlo konstruktivan, umeren, to je bo moj utisak.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Hvala. Sudija Orije vam postavio neka pitanja o prirodi te nesuglasice. Da li se to svodi na sledeće? Gospodin Haradinaj je, u stvari, govorio, mi već imamo snage na terenu, koje već brane sela, a sada nam je potrebno da vi rasporedite vaše starešine i vojnike, kako biste pojačali već postojeće odbrambene položaje.

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Nesuglasica je bila u tome da je on tražio da se starešine rasporede u operativne jedinice i u sela i da izvršavaju zadatke unutar strukture operativnog štaba Dukadžin/Dukagjini. Međutim, mi smo već bili uspostavili vojnu strukturu pod zapovedništvom Ministarstva odbrane i tu je došlo do trvenja koja su trajala. Mi nismo bili u poziciji da tako nešto učinimo, da uništimo vlastitu strukturu sa 23 starešine i uđemo u sela.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ali, ukratko, svedoče 17, na ta dva sastanka od 25. i 26. juna, premda su između dve strane postojala različita mišljenja, došlo je do konstruktivnih razgovora o tome kako krenuti napred i kako uklopiti tu novu snagu. Je li to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Naravno, pa nismo bili ljudi. Obe su strane bile spremne da postignu sporazum. Međutim, nijedna od strana nije želela da napusti svoj stav.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U vašoj izjavi dalje opisujete naredni sastanak koji se održao u Juniku/Junik 30. juna, kojem ste prisustvovali vi, zajedno sa drugima, u ime novopristiglih snaga i Sali Veseli koji je došao u ime OVK. Sećate li se tog sastanka?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da, sećam se.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U vašoj izjavi, u paragrafu 18, ali ne morate sada to da tražite, vi kažete da ste na tom sastanku vi lično rekli, da ako bilo ko bude ometao vaš marš u Isnić/Istinić, onda, to su vaše reči, „moraćemo postupiti po vojnim pravilima“. Jeste li to rekli?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ja sam prenosio reči mog zapovednika, tj. da smo mi ušli u Kosovo i da sprovodimo drugu fazu. Prva faza se odnosila na položaje u Jasiću/ Jasiq, druga faza je bila ići u Isnić/Istinić, a treća je bila uspostaviti svoju bazu. Dakle, ja sam samo preneo njegove reči, da moramo ispuniti drugu fazu. I, ako budemo videli bilo kakve prepreke, kao vojna lica, treba da delujemo.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Dakle, vi ste, u stvari, rekli, ako nam bilo ko stane na put, mi ćemo pucati, mi ćemo vojno delovati?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne znam kako tumačite moj odgovor, ali mi smo im jasno dali do znanja da mi moramo da sprovedemo drugu fazu. To nije značilo da ćemo otvoriti vatru, ali vojska je morala da sprovede svoje zadatke i svoje planove, tako da smo im jasno dali do znanja da mi moramo ostvariti drugu fazu i da bi bilo lepo, ako bismo to mogli da učinimo bez incidenata. Kasnije, smo upravo tako to i ostvarili. Na putu od Junika/Junik do Isnić/Istinić, nije bilo nikakvih incidenata.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Da, to mi je jasno. A ja vam postavljam ta pitanja, svedoče 17, zbog određenog razloga. Vi ste rekli u svojoj izjavi da ste vi izričito rekli gospodinu Veseliju da, ako vas budu ometali, da ćete delovati po vojnim pravilima. Da li ja ispravno shvatam da to znači da ste vi rekli, ako vas budu ometali u prolasku, da ćete preduzeti vojnu akciju protiv onih koji vas ometaju?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Dopustite da odgovorim konkretnije. Rečeno nam je jasno da se rasporedimo po selima, da postanemo deo postojećih struktura na Kosovu ili da se vratimo, jer za nas tamo nema mesta. Zato je bilo potrebno da im jasno damo do znanja da imamo dogovor, imamo zapovedništvo, imamo cilj. Mi smo u fazi koju treba dovršiti i moramo stići na svoj cilj. To je vojni jezik, koji mora biti razumljiv i koji se mora shvatiti na ovaj način. Mi smo imali naređenje koje je trebalo sprovesti.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pa, nadam se da sam vam dovoljno direktno postavio pitanje i, molim vas, samo recite da ili ne. Ja ću vam pročitati reči iz vaše izjave, gde nama kažete ono što ste rekli gospodinu Veseliju. Vi kažete: "Ako nam bilo ko stane na put, moraćemo postupiti po vojnim pravilima. " Moje pitanje vama je sledeće. Kad ste vi pretili akcijom po vojnim pravilima, ako vam neko stane na put, da li ste tada pretili da ćete vojno delovati?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: To nije pretnja, to je detaljno objašnjenje o naredbi koju smo primili kao organizovana jedinica s odgovarajućim zapovedništvom. Mi smo morali pokazati postojećim snagama na Kosovu razlog zašto smo tamo i ko nas je tamo poslao. Dakle, to nije pretnja, to je objašnjenje.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Te noći, 30. juna, marš je obavljen. Preko noći vi i vojnici i oficiri sa kojima ste došli, ste prešli iz Jasića/ Jasiq u Isnić/Istinić. Je li to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Da.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: I da nam bude jasno. Pre toga, vi ste rekli, da sa strane OVK nije bilo nikakvih pretnji korišćenjem vojne sile protiv vas?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Mi smo imali ultimatum. Ili da se pridružimo njihovoj komandi ili da se vratimo.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: U vašoj izjavi opisujete sastanak u Isniću/Istinić, koji se održao 2. jula, gde je čovek po imenu Rrustem Tetaj bio prisutan, a bio je prisutan i gospodin Haradinaj. Je li to tačno?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ne znam odakle vam ime gospodina Haradinaja, kao osobe koja je bila prisutna na tom sastanku.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Pa, za koji trenutak ću se vratiti na vašu izjavu. Možda ima veze sa načinom kako sam ja to pročitao. Ali, sećate se, da u paragrafu 24, vaše izjave, stoji da vam je gospodin Tetaj, na sastanku 2. jula, rekao da je OVK štab za Dukađin/Dukagjini uspostavljen u Jablanici/ Jabllanić 23. maja 1998. i ja želim da vam sugerišem da ste pogrešili. Ili ste pogrešili datum ili ste pobrkali dva različita sastanka, jer smo videli dokumentaciju sa sastanaka iz maja i juna i želim da vam sugerišem da je prvo uspostavljen dukađinski štab 23. maja u Glođanu/ Glogjan, a ne u Jablanici/ Jabllanić. Da li ste, možda, tu pogrešili?

SVEDOK 17 – ODGOVOR: Ja sam rekao ono što je meni tada rekao Rrustem Tetaj. Rekao mi je da je održan sastanak i da je štab uspostavljen u Jablanici/ Jabllanić, tog dana. Da li je to slučajno, ili je planirano tako, ali taj datum se poklapa sa datumom sastanka u Oslu, između predstavnika OVK i predstavnika Ministarstva odbrane.

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: Ja sam trenutno zainteresovan za lokaciju, svedoče 17. No, uskoro ćemo prekinuti sa radom za danas, pa želim da vas pita sledeće. Vi ste imali na raspolaganju, u vreme kad ste dali izjavu, beležnicu koja je ovde priložena kao aneks 1. Ja želim da vam sugerišem da tamo gde se bavite ovim sastankom, vi ste zapisali datum 23. . .

(napomena: U ovom trenutku došlo je do delimičnog nestanka struje u sudnici. Video snimak daljeg dešavanja ne postoji. Preostali deo transkripta zasnovan je na prevodu sa engleskog transkripta.)

ADVOKAT EMMERSON – PITANJE: ... ali ne i mesto koje vam je Rrustem Tetaj naveo kao mesto u kojem je formiran operativni štab. U svetlu činjenice da se koristite svojim beleškama, želim da vas zamolim da možda preko noći razmotrite da li ste možda pogrešili u ovom pogledu.

(Pretresno veće i sekretar se savetuju)

SUDIJA ORIE: U ovom trenutku moraćemo da prekinemo s radom. Pretpostavljam da moje reči još uvek... ne postoji mogućnost da me čujete...

prevodilac: Prevodioci ne mogu ništa da čuju iz sudnice.

SUDIJA ORIE: Da. Prekinućemo s radom i prva stvar koju ćemo uraditi sutra ujutro je da na otvorenoj sednici konstatujemo da je bilo problema sa strujom i da zbog toga čak i reči koje sada govorim nisu drugima dostupne. Pozivam odbrane optuženih da svojim klijentima koji to nisu razumeli prenesu ovo što sada govorim. Da li možete da me razumete na engleskom?

SVEDOK 17: Nešto malo.

SUDIJA ORIE: Želim da vas uputim da ni sa kim ne govorite o svom svedočenju koje ste dali danas i onom koje ćete dati sutra. Da li razumete ovo?

SVEDOK 17: Da. U redu.

SUDIJA ORIE: Da. Onda bih voleo da se vratite sutra ujutru u 9 sati u sudnicu III.

SVEDOK 17: U redu.

SUDIJA ORIE: Sutra ćemo zbog zapisnika navesti šta se desilo na kraju današnjeg dana. Molim vas da ostanete da sedite jer su zaštitne mere još uvek na snazi. Pozivam procesne strane da ne govore ništa što neće moći da bude zabeleženo, jer se neće pojaviti u transkriptu i biće izgubljeno i da to sačuvaju do sutra ujutru u 9.00 časova u sudnici broj 3.

Sednica je završena u 13:51 h.

Nastavlja se u sredu, 29. avgusta 2007. godine u 9.00 h.

